# 40 หะดีษอิมามอันนะวะวีย์

﴿الأربعون النووية﴾

[ ไทย – Thai – تايلاندي ]

อบู ซะกะรียา ยะห์ยา บิน ชะร็อฟ อัน-นะวะวีย์

**แปลโดย** : ฟัยซอล อับดุลฮาดี

**ผู้ตรวจทาน** : ซุฟอัม อุษมาน


2010 - 1431

islamhouse.com

# ﴿الأربعون النووية﴾

« باللغة التايلاندية »

أبو زكريا يحيي بن شرف النووي

ترجمة: فيصل عبدالهادي

مراجعة: صافي عثمان

2010 - 1431

islamhouse.com

ด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ผู้ทรงเมตตา ปรานียิ่งเสมอ

**หะดีษที่ ๑ การงานทั้งหลายขึ้นอยู่กับเจตนา**

الأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ

عَنْ أَمِيْرِ المُؤْمِنِيْنَ أَبِيْ حَفْصٍ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ يَقُوْلُ : "إنَّمَا الأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ، وإِنَّما لِكُلِّ امْرِيءٍ ما نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللهِ ورَسُوْلِهِ فَهِجْرَتُهُ إِلَى اللهِ ورَسُوْلِهِ ، ومَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ لِدُنْيَا يُصِيْبُها أَوِ امْرَأَةٍ يَنْكِحُهَا فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِليهِ"

رَوَاهُ إِمَامَا المُحَدِّثِيْنَ، أَبُوْ عَبْدِ اللهِ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيْلَ بْنِ إِبْرَاهِيْمَ بْنِ المُغِيْرَةِ بْنِ بَرْدِزْبَهْ البُخَارِيُّ، وَأَبُوْ الحُسَيْنِ مُسْلِمُ بْنُ الحَجَّاجِ بْنِ مُسْلِمٍ القُشَيْرِيُّ النَّيْسَابُوْرِيُّ فِيْ صَحِيْحَيْهِمَا اللَّذَيْنِ هُمَا أَصَحُّ الكُتُبِ المُصَنَّفَةِ.

ความว่า: จากท่านอมีรุลมุอ์มินีน อบูหัฟศฺ อุมัรฺ อิบนุ อัล-ค็อฏฏอบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้เล่าว่า: ฉันได้ยินท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า: "แท้จริงการงานทั้งหลายนั้นขึ้นอยู่กับเจตนา และแท้จริงสำหรับทุกคนนั้นคือสิ่งที่เขาได้ตั้งเจตนาไว้ ดังนั้นผู้ใดก็ตามที่การอพยพของเขามีเจตนาเพื่ออัลลอฮฺและเราะสูลของพระองค์ ดังนั้นการอพยพของเขาก็จะเป็นไปเพื่ออัลลอฮฺและเราะสูลของพระองค์ และผู้ใดก็ตามที่การอพยพของเขาเพื่อโลกนี้ที่เขาก็จะได้รับ หรือเพื่อผู้หญิงที่เขาจะแต่งงานด้วย ดังนั้นการอพยพของเขาก็จะเป็นไปตามความประสงค์ที่เขาได้อพยพ"

หะดีษรายงานโดยสองอิมามของบรรดานักวิชาการหะดีษ นั่นคือท่านอบูอับดิลลาฮฺ มุหัมมัด อิบนุ อิสมาอีล อิบนุ อิบรอฮีม อิบนุ อัล-มุฆีเราะฮฺ อิบนุ บัรฺดิซบะฮฺ อัล-บุคอรีย์[1] และท่านอบูอัล-หุสัยนฺ มุสลิม อิบนุ อัล-หัจญาจญ์ อิบนุ มุสลิม อัล-กุชัยรียฺ อัล-นัยสาบูรีย์[2] ในหนังสือเศาะหี้หฺของท่านทั้งสองซึ่งเป็นหนังสือที่ประพันธ์ที่มีความถูกต้องมากที่สุด.

[1] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: ไม่ระบุ, บท: ไม่ระบุ, เลขที่: ๑. และสำนวนหะดีษเป็นของท่าน

[2] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: อัล-อิมาเราะฮฺ, บท: คำกล่าวของท่านนบี "แท้จริงการงานทั้งหลายขึ้นอยู่กับเจตนา", เลขที่: ๑๙๐๗

## مَرَاتِبُ الدِّيْنِ

عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَيْضاً قَالَ :

"بَيْنَماَ نَحْنُ جُلُوْسٌ عِنْدَ رَسُوْلِ اللهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ ، إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ شَدِيْدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ ، شَدِيْدُ سَوَادِ الشَّعْرِ ، لَا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ وَلَا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ ، حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ ، فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ ، وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى فَخِذَيْهِ ، وَقَالَ : يَا مُحَمَّدُ أَخْبِرْنِيْ عَنِ الإِسْلَامِ .

فَقَالَ رَسُوْلُ اللهِ ﷺ : " الإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَأَنْ مُحَمَّداً رَسُوْلُ اللهِ ، وَتُقِيْمَ الصَّلَاةَ ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ ، وَتَصُوْمَ رَمَضَانَ ، وَتَحُجَّ البَيْتَ إِنِ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيْلاً "

قَالَ : صَدَقْتَ .

فَعَجِبْنَا لَهُ يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ !

قَالَ : فَأَخْبِرْنِيْ عَنِ الإِيْمَانِ .

قَالَ : " أَنْ تُؤْمِنَ بِاللهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ " .

قَالَ : صَدَقْتَ .

قَالَ : فَأَخْبِرْنِيْ عَنِ الإِحْسَانِ .

قَالَ : " أَنْ تَعْبُدَ اللهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ " .

قَالَ : فَأَخْبِرْنِيْ عَنِ السَّاعَةِ .

قَالَ : " مَا المَسْؤُوْلُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ " .

قَالَ : فَأَخْبِرْنِيْ عَنْ أَمَارَاتِهَا .

قَالَ : " أَنْ تَلِدَ الأَمَةُ رَبَّتَهَا ، وَأَنْ تَرَى الحُفَاةَ الْعُرَاةَ الْعَالَةَ رِعَاءَ الشَّاءَ يَتَطَاوَلُوْنَ فِيْ الْبُنْيَانِ " .

ثُمَّ انْطَلَقَ ، فَلَبِثْتُ مَلِيّاً ، ثُمَّ قَالَ : " يَا عُمَرُ أَتَدْرِيْ مَنِ السَّائِلُ ؟ " .

قُلْتُ : اللهُ وَرَسُوْلُهُ أَعْلَمُ .

قَالَ : " فَإِنَّهُ جِبْرِيْلُ أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ دِيْنَكُمْ. "

رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

ความว่า: จากท่านอุมัร เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้เล่าว่า: "วันหนึ่ง ในขณะที่พวกเรากำลังนั่งอยู่กับท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ ทันใดนั้นก็มีชายคนหนึ่งสวมเสื้อผ้าที่ขาวโพลน มีผมที่ดำสนิท และไม่เห็นร่องรอยของการเดินทาง ได้ปรากฏขึ้นมายังพวกเรา และไม่มีผู้ใดเลยในหมู่พวกเราที่รู้จักเขา จนในที่สุดเขาได้เข้ามานั่งที่ท่านนบี ﷺ แล้วเขาก็เอาเข่าทั้งสองข้างของเขายันกับเข่าทั้งสองข้างท่านนบี ﷺ และได้วางมือของเขาบนขาของท่านนบี ﷺ แล้วเขาก็กล่าวขึ้นว่า "โอ้มุหัมมัดเอ๋ย จงบอกให้ฉันรู้เกี่ยวกับอิสลามเถิด?" แล้วท่านเราะสูลุลลอฮฺ ก็กล่าวว่า: อิสลามคือ

- การที่ท่านกล่าวปฏิญานว่า "ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ควรแก่การเคารพภักดีนอกจากอัลลอฮฺ และมุหัมมัดนั้นเป็นเราะสูลของอัลลอฮฺ"
- การที่ท่านดำรงไว้ซึ่งการละหมาด
- จ่ายซะกาต
- ถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน
- และไปประกอบพิธีหัจญ์ ณ บัยติลละฮฺ หากท่านมีความสามารถเดินทางไปได้.

เขากล่าวว่า "จริงอย่างที่ท่านพูด"

(ท่านอุมัรฺกล่าวว่า) ดังนั้นพวกเราพากันแปลกใจที่เขาถามท่านนบี แล้วเขาก็รับรองว่าท่านนบีพูดจริง.

เขากล่าวอีกว่า "จงบอกให้ฉันรู้เกี่ยวกับอีมานเถิด ?" ท่านนบี จึงตอบว่า

- การที่ท่านศรัทธาต่ออัลลอฮฺ
- ต่อบรรดามลาอิกะฮฺของพระองค์
- ต่อบรรดาคัมภีร์ของพระองค์
- ต่อบรรดาศาสนทูตของพระองค์
- ต่อวันปรโลก
- และเชื่อต่อการกำหนดสภาวะของพระองค์ทั้งที่ดีและไม่ดี"

แล้วเขากล่าวว่า "จริงอย่างที่ท่านพูด"

แล้วเขาก็กล่าวอีกว่า "ดังนั้นท่านจงบอกให้ฉันรู้เกี่ยวกับอิหฺสานเถิด ?"

ท่านนบีตอบว่า "คือการที่ท่านทำอิบาดะฮฺต่ออัลลอฮฺเสมือนกับว่าท่านเห็นพระองค์ แม้ว่าท่านไม่เห็นพระองค์ แต่พระองค์ทรงเห็นท่านแน่นอน"

แล้วเขากล่าวอีกว่า "ดังนั้นท่านจงบอกให้ฉันรู้เกี่ยวกับวันกิยามะฮฺเถิด ?" ท่านนบีตอบว่า "ผู้ที่ถูกถาม ไม่ได้รู้มากไปกว่าผู้ถามเลย"

แล้วเขาก็กล่าวว่า "ถ้าเช่นนั้นท่านจงบอกให้ฉันรู้ถึงสัญญาณของมันเถิด"

ท่านนบีตอบว่า “คือการที่ทาสีจะคลอดลูกเป็นนายของนาง, ท่านจะได้เห็นผู้ที่ไม่สวมร้องเท้า ไม่มีเสื้อผ้าจะสวมใส่ เป็นผู้ยากจนข้นแค้น และเลี้ยงแพะ แต่กลับแข่งขันกันสร้างอาคารสูง ๆ ”

จากนั้น เขาก็จากไป และฉัน (หมายถึงอุมัรฺ) ก็หายหน้าไปหลายวัน ต่อมาท่านนบี ﷺ ก็ถามฉันว่า “โอ้อุมัร ท่านรู้ไหมว่า ผู้ถามครั้งนั้นเป็นใคร ?” ฉันตอบว่า “อัลลอฮฺและเราะสูลของพระองค์เท่านั้นที่รู้”

ท่านนบีตอบว่า “แท้จริงเขาคือ ญิบรีล ท่านมาหาพวกท่าน เพื่อสอนพวกท่านเรื่องศาสนาของพวกท่าน” หะดีษบันทึกโดยมุสลิม[3]

[3] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การศรัทธา, บท: อธิบายถึงการศรัทธา อิสลาม และอิหฺสาน, เลขที่: ๘

**หะดีษที่ ๓ หลักการของอิสลาม**

أَرْكَانُ الإِسْلاَمِ

عَنْ أَبِيْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ يَقُوْلُ :

"بُنِيَ الإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ : شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلهَ إِلاَّ اللهُ وَأَنْ مُحَمَّداً رَسُوْلُ اللهِ ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ ، وَإِيْتَاءِ الزَّكَاةِ ، وَحَجِّ البَيْتِ ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ "

رَوَاهُ البُخَارِيُّ وَ مُسْلِمٌ.

ความว่า: จากท่านอบูอับดิรฺเราะหฺมาน นั่นคืออับดุลลอฮฺ อิบนุ อุมัรฺ อิบนุ อัล-ค็อฏฏอบ เราะฎิยัลลอฮฺอันฮุมา เล่าว่า: ฉันได้ยินท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า:

"อิสลามนั้น ถูกสร้างอยู่บนหลักการห้าประการ นั่นคือ

- การปฏิญานตนว่า "ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ควรแก่การเคารพภักดีนอกจากอัลลอฮฺ และมุหัมมัดนั้นคือเราะสูลของอัลลอฮฺ
- การดำรงไว้ซึ่งการละหมาด
- การจ่ายซะกาต
- การประกอบพิธีหัจญ์ ณ บัยติลลาฮฺ
- และการถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน"

หะดีษนี้ บันทึกโดย อัล-บุคอรีย์[4]และมุสลิม[5]

[4] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การศรัทธา, บท: การวิงวอนขอของพวกท่านคือการศรัทธาของพวกท่าน, เลขที่: ๘

[5] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การศรัทธา, บท: อธิบายถึงหลักการของอิสลาม, เลขที่: ๒๑

**หะดีษที่ ๔ ขั้นตอนของการสร้าง**

مَرَاحِلُ الخَلْقِ

عَنْ أَبِيْ عَبْدِ الرَّحْمنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: حَدَّثَنَا رَسُوْلُ اللهِ ﷺ وَهُوَ الصَّادِقُ المَصْدُوْقُ :

" إِنَّ أَحَدَكُمْ يُجْمَعُ خَلْقُهُ فِيْ بَطْنِ اُمِّهِ أَرْبَعِيْنَ يَوْماً نُطْفَةً، ثُمَّ يَكُوْنُ عَلَقَةً مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ يَكُوْنُ مُضْغَةً مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ يُرْسَلُ إِلَيْهِ المَلَكُ فَيَنْفَخُ فِيْهِ الرُّوْحَ ، وَيُؤْمَرُ بِأَرْبَعِ كَلِمَاتٍ : بِكَتْبِ رِزْقِهِ وَأَجَلِهِ وَعَمَلِهِ وَشَقِيٌّ أَوْ سَعِيْدٌ .

فَوَاللهِ الَّذِيْ لاَ إِلهَ غَيْرُهُ إِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الجَنَّةِ حَتَّى مَا يَكُوْنُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلاَّ ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ فَيَدْخُلُهَا ، وَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ حَتَّى مَا يَكُوْنُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلاَّ ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الجَنَّةِ فَيَدْخُلُهَا "

رَوَاهُ البُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ.

ความว่า: จากท่านอบูอับดิรฺเราะหฺมาน นั่นคืออับดุลลอฮฺ อิบนุ มัสอูด เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า "ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ ซึ่งเป็นผู้สัจจริงและเป็นผู้ได้รับการเชื่อถือ กล่าวว่า: "แท้จริง ทุกๆ คนในหมู่พวกท่านได้ถูกก่อตัวเป็นรูปร่างในครรภ์มารดาเป็นระยะเวลา ๔๐ วันในรูปของนุฏฟะ (น้ำข้นๆ) หลังจากนั้นก็กลายเป็นก้อนเลือดภายในระยะเวลาเดียวกัน และหลังจากนั้น ก็กลายเป็นก้อนเนื้อภายในระยะเวลาเดียวกัน หลังจากนั้นมลาอิกะฮฺก็ถูกส่งมายังเขาและเป่าวิญญาณใส่ร่างเขา และมลาอิกะฮฺถูกบัญชาให้บันทึกสี่กำหนดการด้วยกัน นั่นคือ

- ริซกี (เครื่องยังชีพ) ของเขา
- อายุขัยของเขา
- การงานของเขา
- และสุขหรือทุกข์ของเขา

ฉันของสาบานต่ออัลลอฮฺ ผู้ซึ่งไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ควรแก่การเคารพภักดีนอกจากพระองค์ ว่าแท้จริงคนใดคนหนึ่งในหมู่พวกท่านจะปฏิบัติกิจการงานของชาวสวรรค์ จนกระทั่งไม่มีอะไรอยู่ระหว่างเขากับสวรรค์นอกจากห่างกันแค่หนึ่งศอกเท่านั้น แต่เขาได้ถูกกำหนด (ให้เป็นชาวนรก) ดังนั้น เขาก็ปฏิบัติกิจการงานของชาวนรก และในที่สุดเขาก็ตกนรก และแท้จริงคนใดคนหนึ่งในหมู่พวกท่าน จะปฏิบัติกิจการงานของชาวนรก จนกระทั่งไม่มีอะไรอยู่ระหว่างเขากับนรก

นอกจากห่างกันแค่หนึ่งศอกเท่านั้น แต่เขาได้ถูกกำหนดไว้แล้ว (ว่าเขาเป็นชาวสวรรค์) ดังนั้นเขาก็จะปฏิบัติกิจการงานของชาวสวรรค์ และในที่สุดเขาก็ได้เข้าสวรรค์" หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรีย์[6] และมุสลิม[7]

[6] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: เริ่มต้นของการสร้าง, บท: กล่าวถึงบรรดามลาอิกะฮฺ, เลขที่: ๓๒๐๘

[7] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: วิธีการสร้างมนุษย์ในครรภ์มารดา, บท: กำหนดสภาวะ, เลขที่: ๒๖๔๓

**หะดีษที่ ๕ ห้ามอุตริในศาสนา**

النَّهْيُ عَنِ الابْتِدَاعِ فِيْ الدِّيْنِ

عَنْ أُمِّ المُؤْمِنِيْنَ أُمِّ عَبْدِ اللهِ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ : قَالَ رَسُوْلُ اللهِ ﷺ :
" مَنْ أَحْدَثَ فِيْ أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ "
رَوَاهُ البُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ.
وَفِيْ رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ : " مَنْ عَمِلَ عَمَلاً لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَرَدٌّ " .

ความว่า: จากมารดาของศรัทธาชนทั้งหลาย อุมมุ อับดิลลาฮฺ นั่นคือท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮฺอันฮา เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า “ใครก็ตามที่อุตริในกิจการศาสนาของเรานี้ ซึ่งสิ่งที่เราไม่ได้สั่งใช้ ดังนั้นสิ่งที่อุตริขึ้นมานั้นย่อมถูกปฏิเสธ” บันทึกโดยอัล-บุคอรีย์[8]และมุสลิม[9]

และในการบันทึกของมุสลิมมีสำนวนว่า: “ใครก็ตามที่ปฏิบัติกิจการใดกิจการหนึ่ง ซึ่งเราไม่ได้สั่งใช้ ดังนั้นกิจการนั้นจะถูกปฏิเสธ”

[8] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การไกล่เกลีย, บท: เมื่อไกล่เกลียในสิ่งที่ชั่วถือว่าถูกปฏิเสธ, เลขที่: ๒๖๙๗

[9] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การพิพากษา, บท: ปฏิเสธบทบัญญัติที่ไม่ถูกต้องและบบรดาอุตริกรรมทั้งหลายในศาสนา, เลขที่: ๑๗๑๘

**หะดีษที่ ๖ ออกห่างจากสิ่งที่คลุมเครือ**

البُعْدُ عَنْ مَوَاطِنِ الشُبُهَاتِ

عَنْ أَبِيْ عَبْدِ اللهِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيْرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ يَقُوْلُ :

" إِنَّ الحَلاَلَ بَيِّنٌ وَإِنَّ الحَرَامَ بَيِّنٌ ، وبَيْنَهُمَا أُمورٌ مُشْتَبِهاتٌ ، لاَ يَعْلَمُهُنَّ كَثِيْرٌ مِنَ النَّاسِ ، فَمَنِ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ ، فَقَدْ اِسْتَبْرَأَ لِدِيْنِهِ وَعِرْضِهِ ، وَمَنْ وَقَعَ فِيْ الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِيْ الحَرَامِ ، كَالرَّاعِيْ يَرْعَى حَوْلَ الحِمَى يُوْشِكُ أَنْ يَرْتَعَ فِيْهِ ، أَلاَ وَإِنَّ لِكُلِّ مَلِكٍ حِمًى ، أَلاَ وَإِنَّ حِمَى اللهِ مَحَارِمُهُ ، أَلاَ وَإِنَّ فِيْ الجَسَدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صلَحَ الجَسَدُ كُلُّهُ ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الجَسَدُ كُلُّهُ ، أَلاَ وَهِيَ القَلْبُ"

رَوَاهُ البُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ.

ความว่า: จากท่านอบูอับดิลลาฮ นั่นคือ อัน-นุอฺมาน อิบนุ บะชีร เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: ฉันได้ยินท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า "แท้จริงสิ่งที่อนุมัติ (หะลาล) นั้นชัดเจนและสิ่งที่ต้องห้าม (หะรอม) ก็ชัดเจนเช่นกัน และในระหว่างทั้งสองนั้นคือสิ่งที่คลุมเครือ ซึ่งผู้คนส่วนมากไม่รู้ ดังนั้นผู้ใดก็ตามที่ระแวดระวังและปกป้องตัวเขาจากสิ่งที่คลุมเครือ แท้จริงเขาได้ให้ศาสนาและเกียรติของเขาใสสะอาดปลอดมลทิน และใครก็ตามที่ตกอยู่ในสิ่งที่คลุมเครือ ก็เสมือนกับว่าเขาได้ตกอยู่ในสิ่งที่ต้องห้าม เปรียบดังเช่นผู้ที่เลี้ยงปศุสัตว์อยู่รอบ ๆ บริเวณเขตหวงห้าม ซึ่งมันเกือบจะเล็ดลอดเข้าไปกินในเขตหวงห้ามอยู่แล้ว พึงทราบเถิดว่าทุก ๆ กษัตริย์ย่อมมีเขตหวงห้าม และพึงทราบเถิดว่าแท้จริงเขตหวงห้ามของอัลลอฮฺคือบรรดาสิ่งต้องห้ามทั้งหลาย พึงทราบเถิดว่า ในร่างกายมนุษย์นั้นมีก้อนเนื้อชิ้นหนึ่ง เมื่อมันดี ร่างกายทั้งหมดก็จะดีตามไปด้วย และถ้าหากว่ามันเสีย ร่างการทั้งหมดก็จะเสียตามไปด้วย พึงทราบเถิดว่า มันคือ หัวใจ" หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรีย์[10]และมุสลิม[11]

[10] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การศรัทธา, บท: ความประเสริฐของผู้ที่ทำให้ศาสนาของเขาบริสุทธิ์, เลขที่: ๕๒

[11] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: อัล-มุสากอต, บท: ยึดเอาสิ่งที่หะลาลและละทิ้งสิ่งที่คลุมเครือ, เลขที่: ๑๕๙๙

**หะดีษที่ ๗ การตักเตือนคือเสาหลักของศาสนา**

النَّصِيْحَةُ عِمَادُ الدِّيْنِ

عَنْ أَبِيْ رُقَيَّةَ تَمِيْمِ بْنِ أَوْسٍ الدَّارِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ :
" الدِّيْنُ النَّصِيْحَةُ ، قُلْنَا : لِمَنْ ؟ قَالَ : لِلّهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِرَسُوْلِهِ وَلِأَئِمَّةِ المُسْلِمِيْنَ وَعَامَّتِهِمْ "
رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

ความว่า: จากท่านอบู รุก็อยยะฮฺ นั่นคือ ตะมีม อิบนุ เอาสฺ อัด-ดารีย์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: ท่านนบี ﷺ กล่าวว่า "ศาสนาคือ การตักเตือน" พวกเราถามว่า: เพื่อใครล่ะ ? ท่านนบี ﷺ ตอบว่า "เพื่ออัลลอฮฺ เพื่อคัมภีร์ของพระองค์ เพื่อศาสนทูตของพระองค์ เพื่อบรรดาผู้นำมุสลิม และเพื่อบรรดามุสลิมทั่วไป" หะดีษบันทึกโดยมุสลิม[12]

[12] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การศรัทธา, บท: อธิบายถึงศาสนานั้นคือการตักเตือน, เลขที่: ๙๕

**หะดีษที่ ๘ ชีวิตและทรัพย์สินมุสลิมเป็นสิ่งต้องห้าม**

حُرْمَةُ دَمِ المُسْلِمِ وَمَالِهِ

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ قَالَ :
" أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلهَ إِلاَّ اللهُ وَأَنَّ مُحَمَّداً رَسُوْلُ اللهِ ، وَيُقِيْمُوا الصَّلَاةَ ، وَيُؤْتُوْا الزَّكَاةَ ، فَإِذَا فَعَلُوْا ذَلِكَ عَصَمُوْا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلاَّ بِحَقِّ الإِسْلَامِ وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللهِ تَعَالَى "
رَوَاهُ البُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ.

ความว่า: จากท่านอิบนุอุมัร เราะฎิยัลลอฮุอันฮุมา เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า: “ฉันถูกสั่งใช้เพื่อต่อสู้กับมนุษย์ จนกว่าพวกเขาจะปฏิญาณว่า *ลา อิลาฮะ อิลลัลลอฮฺ* (หมายความว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใด –ที่ควรแก่การเคารพภักดีอย่างแท้จริง- นอกจากอัลลอฮฺ) *วะอันนะ มุหัมมะดัน เราะสูลุลลอฮฺ* (และมุหัมมัดนั้นคือศาสนทูตของอัลลอฮฺ) และ (จนกว่า) พวกเขาจะดำรงไว้ซึ่งการละหมาด และ (จนกว่า) พวกเขาจะจ่ายซะกาต ดังนั้นเมื่อพวกเขาปฏิบัติตามดังที่กล่าวมานั้นแล้ว เลือดเนื้อและทรัพย์สินของพวกเขาย่อมได้รับการคุ้มครองจากฉัน เว้นแต่ด้วยสิทธิของอิสลาม[13] และการสอบสวนของพวกเขานั้น[14]เป็นหน้าที่ของอัลลอฮฺ” หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรีย์[15]และมุสลิม[16]

---

[13] หมายถึงเมื่อกระทำผิดที่ต้องลงโทษตามบทบัญญัติอิสลาม

[14] คือการสอบสวนในสิ่งที่เร้นลับและอยู่ในใจของพวกเขา เพราะสิ่งเหล่านี้มนุษย์ไม่สามารถตรัสรู้ได้นอกจากสิ่งที่เปิดเผย

[15] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การศรัทธา, บท: "หากพวกเขากลับตัวและดำรงการละหมาดและจ่ายซะกาต...ฯ", เลขที่: ๒๗

[16] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การศรัทธา, บท: คำสั่งใช้ให้ต่อสู้กับมนุษย์จนกว่าพวกเขาจะกล่าวว่า "ลา อิลาฮะ อิลลัลลอฮฺ มุหัมมะดุน เราะสูลุลลอฮฺ", เลขที่: ๓๒

**หะดีษที่ ๙ ห้ามการซักถามที่มากเกินและการเคร่งที่เกินเลย**

النَّهْيُ عَنْ كَثْرَةِ السُّؤَالِ وَالتَّشَدُّدِ

عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ صَخْرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ يَقُوْلُ :

"مَا نَهَيْتُكُمْ عَنْهُ فَاجْتَنِبُوْهُ ، وَمَا أَمَرْتُكُمْ بِهِ فَأْتُوْا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ ؛ فَإِنَّمَا أَهْلَكَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَثْرَةُ مَسَائِلِهِمْ وَاخْتِلَافُهُمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ "

رَوَاهُ البُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ.

ความว่า: จากท่านอบู ฮุร็อยเราะฮฺ นั่นคืออับดุรฺเราะหฺมาน อิบนุ ศ็อคฺรฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: ฉันได้ยินท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า "สิ่งใดก็ตามที่ฉันได้ห้ามพวกท่าน ๆ ก็จงละเว้นเสีย และสิ่งใดก็ตามที่ฉันได้สั่งใช้ พวกท่านก็จงปฏิบัติเท่าที่พวกท่านมีความสามารถ แท้จริง สิ่งที่ทำให้ชนรุ่นก่อนพวกท่านต้องพินาศ คือการซักไซ้ของพวกเขาที่มากเกิน[17]และการขัดแย้งกับบรรดานบีของพวกเขา" หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรีย์[18]และมุสลิม[19]

[17] คือการซักไซ้หรือถามในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์และอาจจะมีผลเสีย

[18] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การยึดมั่นในคัมภีร์อัลกุรอ่านและสุนนะฮฺของท่านนบี, บท: ปฏิบัติตามบรรดาแนวทางของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม, เลขที่: ๗๒๘๘

[19] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: ความประเสริฐ, บท: การให้เกียรติ์ต่อท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ฯ, เลขที่: ๑๓๓๗. และสำนวนหะดีษเป็นของท่าน

**หะดีษที่ ๑๐ สาเหตุของการตอบรับดุอาอ์**

سَبَبُ إِجَابَةِ الدُّعَاءِ

عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللهِ ﷺ :
" إِنَّ اللهَ تَعَالَى طَيِّبٌ لاَ يَقْبَلُ إِلاَّ طَيِّباً ، وَإِنَّ اللهَ أَمَرَ المُؤْمِنِيْنَ بِمَا أَمَرَ بِهِ المُرْسَلِيْنَ فَقَالَ تَعَالَى : ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلرُّسُلُ كُلُواْ مِنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ وَٱعْمَلُواْ صَٰلِحًا ﴾ وَقَالَ تَعَالَى : ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُلُواْ مِن طَيِّبَٰتِ مَا رَزَقْنَٰكُمْ ﴾ ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلَ يُطِيْلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ ، يَارَبِّ يَارَبِّ ، وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ ، وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ ، وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ ، وَغُذِّيَ بِالحَرَامِ ، فَأَنَّى يُسْتَجَابُ لَهُ "

رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

ความว่า: จากท่านอบู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า: “แท้จริง อัลลอฮฺนั้นทรงดี ไม่ทรงรับสิ่งใด ๆ นอกจากสิ่งที่ดี และแท้จริงอัลลอฮฺทรงสั่งใช้บรรดาศรัทธาชนในสิ่งเดียวกันกับที่พระองค์ได้ทรงสั่งใช้บรรดาเราะสูล พระองค์ตรัสว่า:

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلرُّسُلُ كُلُواْ مِنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ وَٱعْمَلُواْ صَٰلِحًا ﴾

“โอ้บรรดาเราะสูลเอ๋ย เจ้าจงบริโภคแต่สิ่งที่ดี ๆ และจงประกอบแต่ความดีเถิด”

และตรัสอีกว่า :

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُلُواْ مِن طَيِّبَٰتِ مَا رَزَقْنَٰكُمْ ﴾

“โอ้บรรดาผู้ที่ศรัทธาเอ๋ย สูเจ้าจงบริโภคแต่สิ่งที่ดี ๆ จากสิ่งที่เราประทานเป็นเครื่องยังชีพแก่สูเจ้าเถิด”

หลังจากนั้นท่านเราะสูล ﷺ ได้เล่าถึงชายคนหนึ่งที่เดินทางเป็นระยะเวลายาวนาน จนผมเผ้ายุ่งเหยิง คละเคล้าไปด้วยฝุ่น เขายื่นมือทั้งสองสู่ท้องฟ้า (พลางวิงวอนว่า) “โอ้พระผู้อภิบาลของข้า! โอ้พระผู้อภิบาลของข้า!” ในขณะที่อาหารที่เขาบริโภคนั้นหะรอม เครื่องดื่มที่เขาดื่มนั้นหะรอม เครื่องนุ่งห่มที่เขาสวมใส่นั้นหะรอม และยังชีพอยู่ด้วยกับสิ่งหะรอม อย่างนี้แล้วดุอาอ์ของเขาจะถูกตอบรับได้อย่างไร ? ” หะดีษบันทึกโดยมุสลิม[20]

---

[20] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: ซะกาต, บท: รับเศาะดะเกาะฮฺจากทรัพย์สินที่ดี, เลขที่: ๑๐๑๕

**หะดีษที่ 11 จงละทิ้งสิ่งที่ท่านเคลือบแคลงสงสัย**

أُتْرُكْ مَا شَكَكْتَ فِيْهِ

عَنْ أَبِيْ مُحَمَّدٍ الحسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِيْ طَالِبٍ سِبْطِ رَسُوْلِ اللهِ ﷺ وَرَيْحَانَتِهِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ :
حَفِظْتُ مِنْ رَسُوْلِ اللهِ ﷺ : " دَعْ مَا يَرِيْبُكَ إِلَى مَا لَا يَرِيْبُكَ "
رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ : حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ.

ความว่า: จากท่านอบู มุหัมมัด นั่นคือ อัล-หะสัน อิบนุ อลีย์ อิบนุ อบีฏอลิบ หลานและผู้เป็นที่โปรดปรานของท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ เล่าว่า: ฉันได้ท่องจำจากท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ ว่า: “ท่านจงละทิ้งสิ่งที่ทำให้ท่านคลุมเครือ แล้วไปยึดเอาสิ่งที่มิได้ทำให้ท่านคลุมเครือ” หะดีษบันทึกโดยอัต-ติรมีซีย์[21]และอัน-นะสาอีย์[22] และอัต-ติรฺมิซีย์กล่าวว่าหะดีษบทนี้อยู่ในระดับหะสันเศาะหี้หฺ

[21] อัต-ติรฺมิซีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: มารยาทของผู้พิพากษา, บท: ลักษณะของวันสิ้นโลกฯ, เลขที่: ๒๕๑๘

[22] อัน-นะสาอีย์, อัล-มุจญ์ตะบา, ภาค: มารยาทของผู้พิพากษา, บท: ตัดสินตามที่นักปราชณ์เห็นพ้อง, เลขที่: ๕๓๙๗

**หะดีษที่ ๑๒ หมกมุ่นอยู่กับสิ่งที่เป็นประโยชน์**

الاِشْتِغَالُ بِمَا يُفِيْدُ

عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللهِ ﷺ :
" مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ المَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَعْنِيْهِ "
حَدِيْثٌ حَسَنٌ ، رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَغَيْرُهُ هَكَذَا .

ความว่า: จากท่านอบู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า : ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า: “ส่วนหนึ่งจากความดีงามสำหรับอิสลามของคนๆ หนึ่ง คือการที่เขาละทิ้งสิ่งที่ไม่เป็นสาระเกี่ยวข้องกับตัวเขา” หะดีษอยู่ในระดับหะสัน บันทึกโดยอัต-ติรมิซีย์[23] และท่านอื่น ๆ[24]

[23] อัต-ติรฺมิซีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: ความสมถะ, บท: ไม่ระบุ, เลขที่: ๒๓๑๗

[24] อิบนุมาญะฮฺ เลขที่: ๓๙๗๖, มาลิก เลขที่: ๑๙๐๔, อะหฺมัด เลขที่: ๑๗๓๒, อิบนุชิฮาบ เลขที่: ๑๙๑, อับดุรฺร็อซซาก เลขที่: ๒๐๖๑๗, อิบนุลญะอฺดฺ เลขที่: ๒๙๒๕, อิบนุหิบบาน เลขที่: ๒๒๙, อัฏ-เฏาะบะรอนีย์ ในหนังสืออัล-มุอฺญัม อัล-เอาสัฏ เลขที่: ๓๕๙ และในหนังสืออัล-มุอฺญัม อัศ-เศาะฆีรฺ เลขที่: ๘๘๔

**หะดีษที่ ๑๓ ส่วนหนึ่งจากความสมบูรณ์ของการศรัทธา**

مِنْ كَمَالِ الإِيْمَانِ

عَنْ أَبِيْ حَمْزَةَ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ خَادِمِ رَسُوْلِ اللهِ ﷺ عَنْ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ :

" لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيْهِ مَايُحِبُّ لِنَفْسِهِ "

رَوَاهُ البُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอบู หัมซะฮฺ นั่นคือ อนัส อิบนุ มาลิก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ผู้รับใช้ของท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ จากท่านนบี ﷺ ท่านกล่าวว่า: “ผู้ใดผู้หนึ่งในหมู่พวกท่านจะยังไม่ศรัทธา (โดยสมบูรณ์) จนกว่าเขาจะรักพี่น้องของเขาเสมือนกับที่เขารักตัวของเขาเอง” หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรีย์[25]และมุสลิม[26]

[25] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การศรัทธา, บท: ส่วนหนึ่งของการศรัทธาคือการรักพี่น้องเสมือนกับรักตัวเอง, เลขที่: ๑๓

[26] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การศรัทธา, บท: หลักฐานว่าด้วยส่วนหนึ่งของประการการศรัทธาคือการรักพี่น้องมุสลิมเหมือนกับที่เขารัก, เลขที่: ๗๑

**หะดีษที่ ๑๔ เมื่อไรอนุญาตให้หลั่งเลือดมุสลิมได้ ?**

مَتَى يُهْدَرُ دَمُ المُسْلِمِ ؟

عَنْ أَبِيْ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللهِ ﷺ :
" لاَ يَحِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ إِلاَّ بِإِحْدَى ثَلاَثٍ : الثَّيِّبُ الزَّانِي ، وَالنَّفْسُ بِالنَّفْسِ ، وَالتَّارِكُ لِدِيْنِهِ المُفَارِقُ لِلْجَمَاعَةِ "
رَوَاهُ البُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอิบนุ มัสอูด เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า: “เลือดเนื้อของมุสลิมคนหนึ่งไม่เป็นที่อนุมัติ(คือห้ามมิให้ละเมิด) นอกจากหนึ่งในสาเหตุสามประการ คือ: ผู้แต่งงานที่ผิดประเวณี และชีวิตชดใช้ด้วยชีวิต(คือการประหารฆาตกรตามเหยื่อที่ถูกฆ่า) และผู้ที่ละทิ้งศาสนา(อิสลาม)ของเขา แตกแยกออกจากญะมาอะฮฺ(ประชาคมมุสลิม)[27]” หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรีย์[28]และมุสลิม[29]

[27] คือหันเหออกจากญะมาอะฮฺของมุสลิมไม่ว่าจะด้วยการอุตริกรรม (ที่เป็นกุฟรฺ) การล่วงละเมิด (ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพื้นหน้าแผ่นดิน) และอื่น ๆ เช่นเดียวกับกลุ่มเคาะวาริจญ์ เป็นต้น .. วัลลอฮุอะอฺลัม (อัล-มินฮาจญ์ ชัรหฺ เศาะหี้หฺมุสลิม อิบนุ อัล-หัจญาจญ์ ๑๑/๑๖๕)

[28] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: อัด-ดิยฺยะฮฺ, บท: คำตรัสของอัลลอฮฺ " أن النفس بالنفس والعين بالعين والأنف بالأنف ... " เลขที่: ๖๘๗๘

[29] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การสาบาน,ผู้รุกราน, การกิศอศ, และดิยะฮฺ, บท: สิ่งที่อนุมัติให้หลั่งเลือดมุสลิมได้, เลขที่: ๑๖๗๖

**หะดีษที่ ๑๕ การให้เกียรติแขกผู้มาเยือน**

إِكْرَامُ الضَّيْفِ

عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ قَالَ :
" مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَاليَوْمِ الآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْراً أَوْ لِيَصْمُتْ .
وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَاليَوْمِ الآخِرِ فَلْيُكْرِمْ جَارَهُ .
وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَاليَوْمِ الآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ "
رَوَاهُ البُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอบู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮฺอันฮุ เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า: “ผู้ใดก็ตามที่ศรัทธาต่ออัลลอฮฺและวันปรโลกแล้ว เขาก็จงพูดแต่ในสิ่งที่ดีงามหรือไม่ก็นิ่งเงียบเสีย และผู้ใดก็ตามที่ศรัทธาต่ออัลลอฮฺและวันปรโลกแล้ว เขาก็จงให้เกียรติเพื่อนบ้านของเขา และผู้ใดก็ตามที่ศรัทธาต่ออัลลอฮฺและวันปรโลก เขาก็จงให้เกียรติแขกของเขา” หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรีย์[30]และมุสลิม[31]

[30] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: มารยาท, บท: ใครก็ตามที่ศรัทธาต่ออัลลอฮฺและวันปรโลก ก็จงอย่าก่อความเดือดร้อนต่อเพื่อนบ้าน, เลขที่: ๖๐๑๘

[31] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การศรัทธา, บท: ส่งเสริมการให้เกียรติต่อเพื่อนบ้านและแขกฯ, เลขที่: ๗๔. และสำนวนหะดีษเป็นของท่าน

**หะดีษที่ ๑๖ ห้ามบันดาลโทสะ**

التَّهْيُ عَنِ الغَضَبِ

عَنْ أَبِيْ هُرُيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ :

أَنْ رَجُلاً قَالَ لِلْنَّبِيِّ ﷺ : " أَوْصِنِيْ " قَالَ "لاَ تَغْضَبْ " فَرَدَّدَ مِرَاراً ، قَالَ " لاَ تَغْضَبْ "

رَوَاهُ البُخَارِيُّ .

ความว่า: จากท่านอบู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: “มีชายคนหนึ่งกล่าวแก่ท่านนบี ﷺ ว่า: “ได้โปรดสั่งเสียแก่ฉันด้วยเถิด”ท่านนบี ﷺ ตอบว่า: “ท่านจงอย่าโกรธ” แล้วผู้ชายคนนั้นก็กล่าวซ้ำเช่นนั้นหลายครั้ง และท่านนบี ﷺ ก็ยังคงตอบกลับไปว่า “ท่านจงอย่าโกรธ” หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรีย์[32]

[32] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: มารยาท, บท: ระมัดระวังจากการโกรธ, เลขที่: ๖๑๑๖

**หะดีษที่ ๑๗ มีความเมตตาต่อสัตว์**

الرِّفْقُ بِالحَيَوَانِ

عَنْ أَبِيْ يَعْلَى شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنْ رَسُوْلِ اللهِ ﷺ قَالَ :
" إِنَّ اللهَ كَتَبَ الإِحْسَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ ، فَإِذَا قَتَلْتُمْ فَأَحْسِنُوْا القِتْلَةَ ، وَإِذَا ذَبَحْتُمْ فَأَحْسِنُوْا الذِّبْحَةَ ، وَلْيُحِدَّ أَحَدُكُمْ شَفْرَتَهُ ، وَلْيُرِحْ ذَبِيْحَتَهُ "
رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอบู ยะอฺลา นั่นคือ ชัดด๊าด อิบนุ เอาสฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ จากท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ ท่านกล่าวว่า: "แท้จริงอัลลอฮฺได้บัญญัติให้กระทำความดีต่อทุกๆ สิ่ง ดังนั้นเมื่อพวกท่านจะประหาร ก็จงประหารด้วยวิธีการที่ดี และเมื่อพวกท่านจะเชือด(สัตว์) ก็จงเชือดด้วยวิธีการที่ดี และคนใดคนหนึ่งในหมู่พวกท่านจงลับมีดของเขาให้คม และจงให้สัตว์เชือดของเขาได้ผ่อนคลาย[33]" หะดีษบันทึกโดยมุสลิม[34]

[33] คือเชือดให้เร็วและไม่ทรมานสัตว์ก่อนเชือด

[34] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การล่าสัตว์ สัตว์เชือด และสัตว์ที่อนุมัติให้รับประทานได้, บท: สั่งใช้ให้ปฏิบัติดีในการเชือด การประหาร และลับมีดให้คม, เลขที่: ๑๙๕๕

**หะดีษที่ ๑๘ จรรยามารยาทที่ดีงาม**

الخُلُقُ الحَسَنُ

عَنْ أَبِيْ ذَرٍّ جُنْدُبِ بْنِ جُنَادَةٍ وَأَبِيْ عَبْدِالرَّحْمنِ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا عَنْ رَسُوْلِ اللهِ ﷺ قَالَ :

" اِتَّقِ اللهَ حَيْثُمَا كُنْتَ ، وَأَتْبِعِ السَّيِّئَةَ الحَسَنَةَ تَمْحُهَا ، وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ " رَوَاهُ التِّرمِذِيُّ وَقَالَ : حَدِيْثٌ حَسَنٌ . وَفِيْ بَعْضِ النُّسَخِ : حَسَنٌ صَحِيْحٌ.

ความว่า: จากท่านอบู ซัรฺ ญุนดุบ อิบนุ ญุนาดะฮฺ และอบู อับดิรฺเราะหฺมาน มุอาซ อิบนุ ญะบัล เราะฎิยัลลอฮุอันฮุมา จากท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺท่านกล่าวว่า: "ท่านจงยำเกรงต่ออัลลอฮฺไม่ว่าท่านจะอยู่ ณ ที่ใดก็ตาม และจงตามความชั่วด้วยการทำความดีชดใช้ ซึ่งความดีนั้นจะไปลบล้างความชั่วได้ และจงปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ด้วยจรรยามารยาทที่ดีงาม" หะดีษบันทึกโดยอัต-ติรฺมิซีย์[35] และท่านกล่าวว่า "หะดีษอยู่ในระดับหะสัน" และในบางฉบับระบุว่า "หะสันเศาะหี้หฺ"

[35] อัต-ติรฺมิซีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การทำดีและการเชื่อมสัมพันธ์, บท: การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์, เลขที่: ๑๙๘๗

## الإِيْمَانُ بِالقَضَاءِ وَالقَدَرِ

عَنْ أَبِيْ العَبَّاسِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ :
كُنْتُ خَلْفَ النَّبِيِّ ﷺ يَوْماً ، فَقَالَ : " يَا غُلَامُ إِنِّيْ أُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ :
اِحْفَظِ اللهَ يَحْفَظْكَ ، اِحْفَظِ اللهَ تَجِدْهُ تُجَاهَكَ .
إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللهَ ، وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللهِ .
وَاعْلَمْ أَنَّ الأُمَّةَ لَوِ اجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْفَعُوْكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَنْفَعُوْكَ إِلاَّ بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللهُ لَكَ ، وَإِنِ اجْتَمَعُوْا عَلَى أَنْ يَضُرُّوْكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَضُرُّوْكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللهُ عَلَيْكَ.
رُفِعَتِ الأَقْلَامُ وَجَفَّتِ الصُحُفُ "
رَوَاهُ التِّرمِذِيُّ . وَقَالَ : حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ .

وَفِيْ رِوَايَةِ غَيْرِ التِّرمِذِيِّ :
اِحْفَظِ اللهَ تَجِدْهُ أَمَامَكَ .
تَعَرَّفْ إِلَى اللهِ فِيْ الرَّخَاءِ يَعْرِفُكَ فِيْ الشِّدَّةِ .
وَاعْلَمْ أَنَّ مَا أَخْطَأَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيْبَكَ وَمَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَكَ .
وَاعْلَمْ أَنَّ النَّصْرَمَعَ الصَّبْرِ . وَأَنَّ الفَرَجَ مَعَ الكَرْبِ وَأَنَّ مَعَ العُسْرِ يُسْراً " .

ความว่า: จากท่านอบู อัล-อับบาส อับดุลลอฮฺ อิบนุ อับบาส เราะฎิยัลลอฮุอันฮุมา เล่าว่า: “ในวันหนึ่งขณะที่ฉันนั่งอยู่ข้างหลังท่านนบี ﷺ ท่านก็ได้กล่าวกับฉันว่า: “โอ้เด็กน้อย ฉันจะสอนบางถ้อยคำแก่เจ้า: เจ้าจงพิทักษ์อัลลอฮฺ แล้วอัลลอฮฺจะพิทักษ์เจ้า เจ้าจงพิทักษ์อัลลอฮฺ แล้วเจ้าจะพบพระองค์อยู่เบื้องหน้า เมื่อเจ้าจะวิงวอนขอก็จงวิงวอนขอต่ออัลลอฮฺ และเมื่อเจ้าจะขอความช่วยเหลือก็จงขอความช่วยเหลือจากอัลลอฮฺ และเจ้าจงพึงทราบเถิดว่า หากประชาชาติทั้งหมดรวมกันเพื่อทำคุณประโยชน์อย่างหนึ่งแก่เจ้า พวกเขาไม่สามารถทำคุณประโยชน์ใดๆ แก่เจ้าได้เลย นอกจากสิ่งที่อัลลอฮฺได้ทรงกำหนดไว้ให้แก่เจ้าแล้ว และหากพวกเขารวมกันเพื่อทำอันตรายแก่เจ้าด้วยบางสิ่ง พวกเขามิอาจทำอันตรายใดๆ แก่เจ้าได้เลย นอกจากสิ่งที่อัลลอฮฺได้ทรงกำหนดไว้

ให้แก่เจ้าแล้ว ปากกาได้ถูกยกขึ้นและกระดาษบันทึกก็แห้งแล้ว[36]" บันทึกโดยอัต-ติรมีซีย์ และท่านกล่าวว่า "หะดีษอยู่ในระดับหะสันเศาะหี้หฺ[37]"

และในรายงานอื่นนอกจากการรายงานของอัต-ติรฺมิซีย์มีสำนวนว่า: "เจ้าจงพิทักษ์อัลลอฮฺ แล้วเจ้าจะพบอัลลอฮฺอยู่เบื้องหน้า เจ้าจงรู้จักอัลลอฮฺในยามสุขสบาย แล้วพระองค์จะรู้จักท่านในยามทุกข์ยาก และเจ้าจงพึงทราบเถิดว่า สิ่งใดที่คลาดแคล้วจากท่าน มันย่อมไม่ประสบกับท่าน และสิ่งใดที่มันประสบกับท่าน มันย่อมไม่คลาดแคล้วจากท่านอย่างแน่นอน[38] และเจ้าจงทราบเถิดว่าชัยชนะอยู่กับความอดทน และความสุขอยู่กับทุกข์ และความสะดวกง่ายดายอยู่กับความยากลำบาก"

[36] หมายถึงพระองค์ได้ทรงกำหนดทุกอย่างไว้แล้ว

[37] อัต-ติรฺมิซีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การทำดีและการเชื่อมสัมพันธ์, บท: การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์, เลขที่: ๑๙๘๗

[38] หมายความว่าสิ่งใดที่อัลลอฮฺทรงกำหนดให้เกิดกับท่าน มันย่อมเกิดขึ้นอย่างแน่นอน และสิ่งใดที่พระองค์ไม่ทรงกำหนดให้เกิดขึ้น มันย่อมไม่เกิดขึ้นเช่นกัน

**หะดีษที่ ๒๐ ความละอายเป็นส่วนหนึ่งของการศรัทธา**

الحَيَاءُ مِنَ الإِيْمَانِ

عَنْ أَبِيْ مَسْعُوْدٍ عُقْبَةَ بْنِ عَمْرٍوْ الأَنْصَارِيِّ البَدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللهِ ﷺ :

" إِنَّ مِمَّا أَدْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِ النُّبُوَّةِ الأُوْلَى : إِذَا لَمْ تَسْتَحْيِ فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ "

رَوَاهُ البُخَارِيُّ .

ความว่า: จากท่านอบู มัสอูด นั่นคือ อุกบะฮฺ อิบนุ อัมรฺ อัล-อันศอรีย์ อัล-บัดรีย์ เราะฎิยัลลอฮฺอันฮุ เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า: "แท้จริง ส่วนหนึ่งจากสิ่งที่มนุษย์ได้รับรู้จากคำพูดของบรรดาศาสนทูตก่อนๆ คือ คติที่ว่า หากท่านไม่มีความละอายแล้ว ก็จงทำตามสิ่งที่ท่านประสงค์เถิด" บันทึกโดยอัล-บุคอรีย์[39]

[39] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: หะดีษต่าง ๆ เกี่ยวกับบรรดาศาสนทูต, บท: หะดีษเกี่ยวกับถ้ำ, เลขที่: ๓๔๘๔

**หะดีษที่ ๒๑ การยืนยัดบนความถูกต้องคือแก่นแท้ของอิสลาม**

الاِسْتِقَامَةُ لُبُّ الإِسْلَامِ

عَنْ أَبِيْ عَمْرٍو وَقِيْلَ أَبِيْ عَمْرَةَ سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ اللهِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ :
قُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللهِ قُلْ لِيْ فِيْ الإِسْلَامِ قَوْلاً لَا أَسْأَلُ عَنْهُ أَحَداً غَيْرَكَ ، قَالَ : " قُلْ
آمَنْتُ بِاللهِ ، ثُمَّ اسْتَقِمْ "
رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอบู อัมรฺ – บางรายงานกล่าวว่าอบู อัมเราะฮฺ – นั่นคือสุฟยาน อิบนุ อับดุลลอฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: ฉันได้กล่าวว่า: "โอ้ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ได้โปรดบอกฉันเกี่ยวกับอิสลามด้วยคำกล่าวที่ฉันไม่ต้องถามผู้อื่นอีกนอกจากท่านด้วยเถิด" ท่านนบี ﷺ จึงกล่าวว่า: "ท่านจงกล่าวเถิดว่า ฉันได้ศรัทธาต่ออัลลอฮฺแล้ว หลังจากนั้นท่านก็จงยืนหยัดอยู่บนความถูกต้อง" บันทึกโดยมุสลิม[40]

[40] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การศรัทธา, บท: คุณลักษณะของอิสลามที่ครอบคลุม, เลขที่: ๖๒

**หะดีษที่ ๒๒ เส้นทางสู่สวรรค์**

الطَرِيْقُ إِلَى الجَنَّةِ

عَنْ أَبِيْ عَبْدِ اللهِ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنْ رَجُلاً سَأَلَ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ فَقَالَ:

" أَرَأَيْتَ إِذَا صَلَّيْتُ المَكْتُوْبَاتِ ، وَصُمْتُ رَمَضَانَ ، وَأَحْلَلْتُ الحَلَالَ ، وَحَرَّمْتُ الحَرَامَ ، وَلَمْ أَزِدْ عَلَى ذَلِكَ شَيْئاً ، أَأَدْخُلُ الجَنَّةَ ؟ قَالَ : " نَعَمْ "

رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

وَمَعْنَى حَرَّمْتُ الحَرَامَ : اِجْتَنَبْتُهُ.

وَمَعْنَى أَحْلَلْتُ الحَلاَلَ : فَعَلْتُهُ مُعْتَقِداً حِلَّهُ .

ความว่า: จากอบู อับดิลลาฮฺ นั่นคือ ญาบิร อิบนุ อับดุลลอฮฺ อัล-อันศอรีย์ เราะฎิยัลลอฮฺอันฮุ เล่าว่า: “มีชายคนหนึ่งได้ถามท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ : ว่า “ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อฉันได้ละหมาดฟัรฎู ฉันได้ถือศีลอดเดือนเราะมะฎอน ฉันอนุมัติสิ่งที่อนุมัติ ฉันห้ามสิ่งที่ต้องห้าม และฉันไม่ได้ปฏิบัติเพิ่มใดๆ จากสิ่งเหล่านั้น ฉันจะได้เข้าสวนสวรรค์ไหม ?” ท่านนบีตอบว่า “ใช่”

หะดีษบันทึกโดยมุสลิม[41] ความหมายของประโยค "ฉันห้ามสิ่งที่ต้องห้าม" คือฉันห่างไกลจากสิ่งที่ต้องห้าม และความหมายของประโยค "ฉันอนุมัติสิ่งที่อนุมัติ" คือฉันกระทำสิ่งที่อนุมัติโดยมีความเชื่ออย่างแน่วแน่ถึงการอนุมัติของมัน

[41] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การศรัทธา, บท: อธิบายถึงการศรัทธาที่ทำให้ได้เข้าสวรรค์ฯ, เลขที่: ๑๘

**หะดีษที่ ๒๓ คุณความดีที่ครอบคลุม**

جَوَامِعُ الخَيْرِ

عَنْ أَبِيْ مَالِكٍ الحَارِثِ بْنِ عَاصِمٍ الأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللهِ ﷺ :

" الطُّهُوْرُ شَطْرُ الإِيْمَانِ ، وَالحَمْدُ لِلهِ تَمْلَأُ المِيْزَانَ ، وَسُبْحَانَ اللهِ وَالحَمْدُ لِلهِ تَمْلَآنِ أَوْ تَمْلَأُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ ، وَالصَّلَاةُ نُوْرٌ، وَالصَّدَقَةُ بُرْهَانٌ ، وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ ، وَالقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ ، كُلُّ النَّاسِ يَغْدُوْ، فَبَائِعٌ نَفْسَهُ فَمُعْتِقُهَا أَوْ مُوْبِقُهَا " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอบู มาลิก นั่นคือ อัล-หาริษ อิบนุ อาศิม อัล-อัชอะรีย์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า: “ความสะอาดเป็นครึ่งหนึ่งของการศรัทธา และการกล่าวว่า "อัลหัมดุลิลลาฮฺ" ผลบุญของมันจะเต็มตาชั่งในวันกิยามะฮฺ และการกล่าวว่า "สุบหานัลลอฮฺ" และ "อัลหัมดุลิลลาฮฺ" ผลบุญของทั้งสองประโยคหรือผลบุญของแต่ละประโยคนั้น[42] จะเต็มระหว่างท้องฟ้าและผืนแผ่นดิน การละหมาดนั้นคือรัศมี การจ่ายซะกาตคือหลักฐาน[43] การอดทนคือแสงสว่าง และอัลกุรอานคือหลักฐานสนับสนุนท่าน (หากท่านทำความดี) หรือไม่ก็คือหลักฐานมัดตัวท่าน (หากท่านทำความชั่ว) มนุษย์ทุกคนย่อมขวนขวาย(เพื่อตัวเอง) ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ขายตัวเอง (ให้อัลลอฮฺ)[44] ดังนั้นเขาก็คือผู้ปลดปล่อยตัวเขาเอง (จากการถูกลงโทษในไฟนรก) (และมีผู้ขายตัวเองให้กับชัยฏอนและตัณหาของเขา) ดังนั้นเขาคือผู้ทำลายตัวเขาเองให้พินาศ” หะดีษบันทึกโดยมุสลิม[45]

---

[42] นักรายงานหะดีษไม่แน่ใจในสำนวนหะดีษว่าคือสำนวนไหน ระหว่าง "ผลบุญของทั้งสองประโยค" หรือ "ผลบุญของแต่ละประโยค"

[43] คือจะเป็นหลักฐานหรือพยานในวันปรโลกเมื่อบ่าวถูกถามถึงการใช้จ่ายทรัพย์สินเงินทองของเขา หรืออาจหมายถึงเป็นหลักฐานถึงการมีศรัทธาของผู้ที่จ่ายซะกาต เพราะพวกมุนาฟิกจะไม่จ่ายซะกาต (อัล-มินฮาจญ์ ชัรหฺ เศาะหี้หฺ มุสลิม อิบนิ อัล-หัจญาจญ์ ๓/๑๐๑)

[44] หมายถึงการภักดีต่อพระองค์

[45] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การทำความสะอาด, บท: ความประเสริฐของการบริจาค, เลขที่: ๒๒๓

## مِنْ فَضْلِ اللهِ عَلَى النَّاسِ

عَنْ أَبِيْ ذَرٍّ الغِفَارِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ فِيْمَا يَرْوِيْهِ عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنَّهُ قَالَ :

" يَا عِبَادِي إِنِّيْ حَرَّمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِيْ وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّماً فَلَا تَظَالَمُوْا .

يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ ضَالٌّ إِلاَّ مَنْ هَدَيْتُهُ فَاسْتَهْدُوْنِيْ أَهْدِكُمْ .

يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ جَائِعٌ إِلاَّ مَنْ أَطْعَمْتُهُ فَاسْتَطْعِمُوْنِيْ أُطْعِمْكُمْ .

يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ عَارٍ إِلاَّ مَنْ كَسَوْتُهُ فَاسْتَكْسُوْنِيْ أَكْسِكُمْ .

يَا عِبَادِي إِنَّكُمْ تُخْطِئُوْنَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَأَنَا أَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِيْعاً فَاسْتَغْفِرُوْنِيْ أَغْفِرْ لَكُمْ .

يَا عِبَادِي إِنَّكُمْ لَنْ تَبْلُغُوْا ضَرِّي فَتَضُرُّوْنِيْ وَلَنْ تَبْلُغُوْا نَفْعِيْ فَتَنْفَعُوْنِيْ .

يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ كَانُوْا عَلَى أَتْقَى قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ مَا زَادَ ذَلِكَ فِيْ مُلْكِيْ شَيْئاً .

يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ كَانُوْا عَلَى أَفْجَرِ قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنْ مُلْكِيْ شَيْئاً .

يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ قَامُوْا فِيْ صَعِيْدٍ وَاحِدٍ فَسَأَلُوْنِيْ فَأَعْطَيْتُ كُلَّ وَاحِدٍ مَسْأَلَتَهُ مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِمَّا عِنْدِيْ إِلاَّ كَمَا يَنْقُصُ المَخِيْطُ إِذَا أُدْخِلَ البَحْرَ .

يَا عِبَادِي إِنَّمَا هِيَ أَعْمَالُكُمْ أُحْصِيْهَا لَكُمْ ثُمَّ أُوَفِّيْكُمْ إِيَّاهَا فَمَنْ وَجَدَ خَيْراً فَلْيَحْمَدِ اللهَ وَمَنْ وَجَدَ غَيْرَ ذَلِكَ فَلَا يَلُوْمَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ "

رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอบู ซัรฺ อัล-ฆิฟารีย์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ จากท่านนบี ﷺ ดังที่ท่านได้รายงานมาจากพระผู้อภิบาล อัลลอฮฺ อัซซะวะญัล พระองค์ได้ตรัสว่า:

“โอ้ปวงบ่าวของข้า ! แท้จริงข้าห้ามการอยุติธรรมแก่ตัวข้าเอง และข้าก็ทำให้มันเป็นที่ต้องห้ามแต่พวกเจ้าด้วย ดังนั้นสูเจ้าจงอย่าได้อยุติธรรมต่อกัน

“โอ้ปวงบ่าวของข้า ! พวกเจ้าทั้งหมดเป็นผู้หลงผิด นอกจากผู้ที่ข้าได้นำทางให้แก่เขา ดังนั้นพวกเจ้าจงขอทางนำจากข้า แน่นอนข้าย่อมชี้นำทางแก่พวกเจ้า

“โอ้ปวงบ่าวของข้า ! พวกเจ้าทั้งหมดเป็นผู้หิวโหย นอกจากผู้ที่ข้าได้ประทานอาหารให้แก่เขา ดังนั้นพวกเจ้าจงขอเครื่องบริโภคจากข้า แน่นอนข้าย่อมประทานเครื่องบริโภคให้แก่พวกเจ้า

“โอ้ปวงบ่าวของข้า ! พวกเจ้านั้นเปลือยเปล่า นอกจากผู้ที่ข้าประทานอาภรณ์แก่เขา ดังนั้นพวกเจ้าจงขอเครื่องอาภรณ์จากข้า แน่นอนข้าย่อมประทานเครื่องนุ่งห่มแก่พวกเจ้า

“โอ้ปวงบ่าวของข้า ! แท้จริงพวกเจ้าทุกคนกระทำผิดทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน และข้าให้อภัยโทษต่อบาปทั้งหลาย ดังนั้นพวกเจ้าจงขออภัยโทษจากข้า ข้าย่อมประทานการอภัยโทษแก่พวกเจ้า

“โอ้ปวงบ่าวของข้า ! แท้จริงพวกเจ้ามิอาจนำภัยมาถึงข้าจนเป็นภัยต่อข้าได้ และพวกเจ้ามิอาจนำคุณประโยชน์มาถึงข้าจนเป็นคุณประโยชน์ต่อข้าได้เช่นกัน

“โอ้ปวงบ่าวของข้า ! หากแม้นตั้งแต่คนแรกของพวกเจ้าจนถึงคนสุดท้าย ทั้งเหล่ามนุษย์และญิน ต่างมีความยำเกรงเหมือนกับชายคนหนึ่งที่มีหัวใจยำเกรงมากที่สุด[46]แล้วไซร้ มันก็มิได้ช่วยให้เพิ่มอำนาจแก่ข้าประการใด

“โอ้ปวงบ่าวของข้า ! หากแม้นตั้งแต่คนแรกของพวกเจ้าจนถึงคนสุดท้าย ทั้งเหล่ามนุษย์และญิน ต่างมีความเลวทรามเหมือบกับชายคนหนึ่งที่มีหัวใจเลวทรามมากที่สุดแล้วไซร้ มันก็มิได้บั่นทอนอำนาจของข้าแต่ประการใด

“โอ้ปวงบ่าวของข้า ! หากแม้นตั้งแต่คนแรกของพวกเจ้าจนถึงคนสุดท้าย ทั้งเหล่ามนุษย์และญิน ต่างได้วิงวอนขอต่อข้าในคราวเดียวกันหมดทุกคน และข้าก็ได้ประทานให้ทุกอย่างตามที่พวกเขาขอแล้วไซร้ มันก็มิได้ทำให้สิ่งที่ข้ามีอยู่ลดลงแต่ประการใด นอกจากเสมือนการที่เข็มทำให้น้ำทะเลลดลงเมื่อเอามันจุ่มลงไป[47]

“โอ้ปวงบ่าวของข้า ! แท้จริง นั่นคือกิจการงานของพวกเจ้าที่ข้าได้คิดคำนวณแก่พวกเจ้า หลังจากนั้นข้าจะตอบแทนมันอย่างสมบูรณ์ ดังนั้นใครก็ตามที่ได้พบกับสิ่งดีๆ[48] เขาก็จงขอบคุณอัลลอฮฺ และหากใครก็ตามที่พบอื่นนอกจากนี้ เขาก็อย่าตำหนิใครอื่นนอกจากตัวเขาเอง” บันทึกโดยมุสลิม[49]

---

[46] นักวิชาการบางท่านกล่าวว่า หมายถึงท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม

[47] กล่าวคือ ไม่ได้ลดน้อยลงแต่ประการใด

[48] หมายถึงผลบุญและความโปรดปราน

[49] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาคฺ: การทำดี การเชื่อมสัมพันธ์ และมารยาทต่าง ๆ , บท: ห้ามการอยุติธรรม, เลขที่: ๒๕๗๗

**หะดีษที่ ๒๕ ความประเสริฐของการรำลึกถึงอัลลอฮฺ**

فَضْلُ الذِّكْرِ

عَنْ أَبِيْ ذَرٍّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَيْضاً أَنَّ أُنَاساً مِنْ أَصْحَابِ رَسُوْلِ اللهِ قَالُوا لِلْنَّبِيِّ ﷺ : " يَا رَسُوْلَ اللهِ ذَهَبَ أَهْلُ الدُّثُوْرِ بِالأُجُوْرِ يُصَلُّوْنَ كَمَا نُصَلِّي وَيَصُوْمُوْنَ كَمَا نَصُوْمُ وَيَتَصَدَّقُوْنَ بِفُضُوْلِ أَمْوَالِهِمْ .

قَالَ : أَوَلَيْسَ قَدْ جَعَلَ اللهُ لَكُمْ مَا تَصَدَّقُوْنَ ؟

إِنَّ بِكُلِّ تَسْبِيْحَةٍ صَدَقَةً ، وَكُلِّ تَكْبِيْرَةٍ صَدَقَةً ، وَكُلِّ تَحْمِيْدَةٍ صَدَقَةً ، وَكُلِّ تَهْلِيْلَةٍ صَدَقَةً ، وَأَمْرٌ بِالمَعْرُوْفِ صَدَقَةٌ ، وَنَهْيٌ عَنْ مُنْكَرٍ صَدَقَةٌ ، وَفِيْ بُضْعِ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ .

قَالُوْا : يَا رَسُوْلَ اللهِ أَيَأْتِيْ أَحَدُنَا شَهْوَتَهُ وَيَكُوْنُ لَهُ فِيْهَا أَجْرٌ ؟

قَالَ : " أَرَأَيْتُمْ لَوْ وَضَعَهَا فِيْ حَرَامٍ أَكَانَ عَلَيْهِ وِزْرٌ ؟ فَكَذَلِكَ إِذَا وَضَعَهَا فِيْ الحَلَالَ كَانَ لَهُ أَجْرٌ "

رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

ความว่า: จากท่านอบู ซัรฺ เราะฎิยัลลอฮฺอันฮุ เช่นกัน ท่านกล่าวว่า: มีเศาะหาบะฮฺของท่านเราะสูลุลลอฮฺกลุ่มหนึ่งได้กล่าวแก่ท่านว่า: “โอ้เราะสูลุลลอฮฺ ! พวกคนรวยได้เอาผลบุญไปหมดแล้ว พวกเขาละหมาดเหมือนกับพวกเราละหมาด และพวกเขาถือศีลอดเหมือนกับพวกเราถือศีลอด แต่พวกเขาได้บริจาคทาน(เศาะดะเกาะฮฺ)ด้วยทรัพย์สินที่มีล้นเหลือของเขา” ท่านนบีกล่าวว่า: “อัลลอฮฺมิได้ทรงสร้างสิ่งที่ใช้บริจาคทานให้แก่พวกท่านดอกหรือ? แท้จริง ทุกๆ การตัสบีหฺ (การกล่าวว่า "สุบหานัลลอฮฺ") เป็นการบริจาคทาน และทุกๆ การตักบีรฺ (การกล่าวว่า "อัลลอฮุอักบัร") เป็นการบริจาคทาน และทุกๆ การตะหฺมีด (การกล่าวว่า "อัลหัมดุลิลลาฮฺ") เป็นการบริจาคทาน และทุกๆ การตะฮฺลีล (การกล่าวว่า ลา อิลาฮะ อิลลัลลอฮฺ) เป็นการบริจาคทาน และการสั่งใช้ให้ทำความดีเป็นการบริจาคทาน การห้ามปรามจากสิ่งที่ชั่วช้าเป็นการบริจาคทาน และการหลับนอนกับภารยาของท่านก็การบริจาคทาน” พวกเขาถามว่า : “โอ้ท่านเราะสูลุลลอฮฺ การที่คนใดคนหนึ่งจากพวกเราได้ระบายความใคร่ของเขาๆ จะได้รับผลบุญด้วยหรือ ?” ท่านเราะสูลุลลอฮฺตอบว่า : “พวกท่านจงบอกฉันสิว่า หากเขาระบายความใคร่ของเขาในทางที่หะรอม เขาจะมีความผิดใช่ไหม ? ดังนั้นก็

เช่นเดียวกัน หากเขาระบายความใคร่ของเขาในทางที่อนุมัติ(หะลาล) เขาก็ย่อมได้รับผลบุญ” หะดีษบันทึกโดยมุสลิม[50]

[50] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: ซะกาต, บท: อธิบายถึงการเศาะดะเกาะฮฺว่าสามารถเกิดขึ้นกับทุกๆ อย่างที่เป็นสิ่งที่ดีงาม, เลขที่: ๑๐๐๖

**หะดีษที่ ๒๖ ความหลากหลายของหนทางการทำความดี**

كَثْرَةُ طُرُقِ الخَيْرِ

عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ :
" كُلُّ سُلَامَى مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ ، كُلَّ يَوْمٍ تَطْلُعُ فِيْهِ الشَّمْسُ : تَعْدِلُ بَيْنَ اثْنَيْنِ صَدَقَةٌ ، وَتُعِيْنُ الرَّجُلَ فِيْ دَابَّتِهِ فَتَحْمِلُهُ عَلَيْهَا أَوْ تَرْفَعُ لَهُ عَلَيْهَا مَتَاعَهُ صَدَقَةٌ ، وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ ، وَبِكُلِّ خُطْوَةٍ تَمْشِيْهَا إِلَى الصَّلَاةِ صَدَقَةٌ ، وَتُمِيْطُ الأَذَى عَنِ الطَّرِيْقِ صَدَقَةٌ "
رَوَاهُ البُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ.

ความว่า: จากท่านอบู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า : ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า : "ทุกๆ ข้อต่อของร่างกายมนุษย์จำเป็นต้องทำการบริจาคทานเศาะดะเกาะฮฺ (เพื่อเป็นการขอบคุณทดแทนต่ออัลลอฮฺที่ทรงประทานข้อต่อเหล่านั้น) ในทุกๆ วันที่ดวงอาทิตย์ยังขึ้นอยู่ ซึ่งการที่ท่านให้ความเป็นธรรมระหว่าคนสองคนก็เป็นการบริจาคทาน การที่ท่านช่วยเหลือชายคนหนึ่งในเรื่องสัตว์พาหนะของเขาโดยท่านพยุงเขาให้ขึ้นขี่มันหรือช่วยยกสัมภาระขึ้นบนสัตว์พาหนะของเขา ล้วนเป็นการบริจาคทาน คำพูดที่ดีก็เป็นการบริจาคทาน ทุกๆ ย่างก้าวที่ท่านเดินไปละหมาดก็เป็นการบริจาคทาน และการที่ท่านขจัดสิ่งที่เป็นอันตรายหรืออาจก่อความเดือดร้อนออกจากท้องถนนก็เป็นการบริจาคทานเช่นกัน" หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรีย์[51]และมุสลิม[52]

[51] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การไกล่เกลี่ย, บท: ความประเสริฐของการไกล่เกลียระหว่างผู้คนและให้ความเป็นธรรมระหว่างพวกเขา, เลขที่: ๑๐๐๙

[52] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: ซะกาต, บท: อธิบายถึงการเศาะดะเกาะฮฺว่าสามารถเกิดขึ้นกับทุกๆ อย่างที่เป็นสิ่งที่ดีงาม, เลขที่: ๑๐๐๙

**หะดีษที่ ๒๗ นิยามของความดีและความชั่ว**

تَعْرِيْفُ البِرِّ وَالإِثْمِ

عَنِ النَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَبِيِّ ﷺ قَالَ :
" البِرُّ حُسْنُ الخُلُقِ وَالإِثْمُ مَا حَاكَ فِيْ نَفْسِكَ وَكَرِهْتَ أَنْ يَطَّلِعَ عَلَيْهِ النَّاسُ "
رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

وَعَنْ وَابِصَةَ بْنِ مَعْبَدٍ قَالَ :
"أَتَيْتُ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ فَقَالَ :
"جِئْتَ تَسْأَلُ عَنِ البِرِّ ؟" قُلْتُ : نَعَمْ . قَالَ : "اِسْتَفْتِ قَلْبَكَ " البِرُّ مَا اطْمَأَنَّتْ إِلَيْهِ النَّفْسُ وَاطْمَأَنَّ إِلَيْهِ القَلْبُ . وَالإِثْمُ مَا حَاكَ فِيْ النَّفْسِ وَتَرَدَّدَ فِيْ الصَّدْرِ ؛ وَإِنْ أَفْتَاكَ النَّاسُ وَأَفْتُوْكَ "
حَدِيْثٌ حَسَنٌ رَوَيْنَاهُ فِيْ مُسْنَدَيْ الإِمَامَيْنِ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَل وَالدَّارِمِيِّ بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ.

ความว่า: จากท่าน อัน-เนาวาส อิบนุ สัมอาน เราะฎิยัลลอฮฺอันฮุ จากท่านนบี ﷺ ท่านกล่าวว่า: “ความดีนั้นคือ การมีจรรยามารยาทงดงาม ส่วนความชั่วนั้นคือ สิ่งที่ทำให้กระสับกระส่ายในตัวท่าน และท่านก็ไม่ชอบให้ใครรู้เห็น” หะดีษบันทึกโดยมุสลิม[53]

และจากท่านวาบิเศาะฮฺ อิบนุ มะอฺบัด เล่าว่า : “ฉันได้ไปหาท่านเราะสูลุลลอฮฺ และท่านก็ได้ถามฉันว่า:  “ท่านมาเพื่อถามเกี่ยวกับความดีใช่ไหม ?” ฉันตอบว่า “ใช่” ท่านจึงกล่าวว่า: “ท่านจงถามใจของท่านเถิด ความดีคือ สิ่งที่ทำให้ตัวและหัวใจสงบ และความชั่วนั้นคือ สิ่งที่ทำให้เกิดความกระสับกระส่ายในตัวและลังเลในใจ ถึงแม้ว่าผู้คนจะได้ให้คำตอบแก่ท่านแล้วก็ตาม[54]” หะดีษอยู่ในระดับหะสัน และเราได้รายงานหะดีษนี้จากหนังสือมุสนัดอิมามอะหฺมัด อิบนุ หันบัล[55] และมุสนัดอิมามอัด-ดาริมีย์[56]ด้วยสายรายงานที่ดี

---

[53] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: ความดี การเชื่อมสัมพันธ์ และมารยาท, บท: นิยามของความดีและความชั่ว, เลขที่: ๔๖๐๗

[54] จิตใต้สำนึกของมนุษย์ย่อมรู้ดีว่าสิ่งไหนคือสิ่งดีและสิ่งชั่ว ถึงแม้ว่ามนุษย์จะพยายามบอกว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งดีหรือชั่ว แต่เมื่อมันค้านกับจิตใต้สำนึกมนุษย์แล้วก็มิอาจปกปิดได้

[55] อะหฺมัด, อัล-มุสนัด, เลขที่: ๑๘๐๐๖

[56] อัด-ดาริมีย์, อัล-มุสนัด, ภาค: การซื้อขาย, บท: ละทิ้งสิ่งที่ทำให้ท่านคลุมเครือและยึดไว้ซึ่งสิ่งที่ไม่ได้ทำให้ท่านคลุมเครือ, เลขที่: ๒๕๓๓

السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ

عَنْ أَبِيْ نَجِيْحٍ العِرْبَاضِ بْنِ سَارِيَةٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ :

"وَعَظَنَا رَسُوْلُ اللهِ ﷺ مَوْعِظَةً وَجِلَتْ مِنْهَا القُلُوْبُ وَذَرَفَتْ مِنْهَا العُيُوْنُ . فَقُلْنَا يَا رَسُوْلَ اللهِ كَأَنَّهَا مَوْعِظَةُ مُوَدِّعٍ فَأَوْصِنَا ، قَالَ :

" أُوْصِيْكُمْ بِتَقْوَى اللهِ عَزَّ وَجَلَّ ، وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ وَإِنْ تَأَمَّرَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ ، فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ فَسَيَرَى اخْتِلَافاً كَثِيراً ، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِيْ وَسُنَّةِ الخُلَفَاءِ الرَّاشِدِيْنَ المَهْدِيِّيْنَ عَضُّوْا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحْدَثَاتِ الأُمُوْرِ فَإِنَّ كُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ "

رَوَاهُ أَبُوْ دَاودَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ : حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ.

ความว่า: จากท่านอบู นะญีหฺ อัล-อิรบาฎฺ อิบนุ สาริยะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: "ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ ได้ตักเตือนเราด้วยการตักเตือนหนึ่งที่ทำให้จิตใจหวาดหวั่น และน้ำตาเอ่อล้น แล้วพวกเราก็กล่าวว่า: "โอ้เราะสูลุลลอฮฺ ประหนึ่งว่ามันคือคำตักเตือนของผู้จะจากลา ดังนั้นท่านจงสั่งเสียให้แก่พวกเราเถิด" ท่านกล่าวว่า : "ฉันขอสั่งเสียพวกท่านให้มีความยำเกรงต่ออัลลอฮฺผู้ทรงเกียรติและสูงส่งยิ่ง และจงเชื่อฟังและปฏิบัติตาม ถึงแม้นว่าทาสคนหนึ่งจะปกครองท่านก็ตาม และหากผู้ใดผู้หนึ่งในหมู่พวกท่านมีชีวิตยืนยาวต่อไป เขาก็จะได้พบกับความขัดแย้งอันมากมาย ดังนั้นพวกท่านจงยึดไว้ซึ่งสุนนะฮฺ(แนวทาง)ของฉัน และสุนนะฮฺของบรรดาเคาะลีฟะฮฺผู้ทรงธรรมที่ได้รับทางนำ จงกัดมันด้วยฟันกราม และพวกท่านจงพึงระวังต่ออุตริกรรมทั้งหลายในศาสนา เพราะทุกๆ อุตริกรรม(บิดอะฮฺ) นั้นคือความหลงผิด และทุกๆ ของความหลงผิดนั้นอยู่ในไฟนรก" หะดีษบันทึกโดยอบูดาวูด[57]และอัต-ติรมิซีย์[58] และท่านกล่าวว่า หะดีษอยู่ในระดับหะสันเศาะหี้หฺ

[57] อบูดาวูด, อัส-สุนัน, ภาค: อัส-สุนนะฮฺ, บท: เจริญรอยตามสุนนะฮฺ, เลขที่: ๔๖๐๗

[58] อัต-ติรฺมิซีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: ความรู้, บท: ยึดสุนนะฮฺและห่างไกลจากอุตริกรรม, เลขที่: ๒๖๗๖

**หะดีษที่ ๒๙ บรรดาประตูของความดีงาม**

أَبْوَابُ الخَيْرِ

عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ :

قُلْتُ : يَا رَسُوْلَ اللهِ أَخْبِرْنِيْ بِعَمَلٍ يُدْخِلُنِيْ الجَنَّةَ وَيُبَاعِدُنِيْ عَنِ النَّارِ قَالَ : " لَقَدْ سَأَلْتَ عَنْ عَظِيْمٍ وَإِنَّهُ لَيَسِيْرٌ عَلَى مَنْ يَسَّرَهُ اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ : تَعْبُدُ اللهَ لَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً وَتُقِيْمُ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِيْ الزَّكَاةَ وَتَصُوْمُ رَمَضَانَ وَتَحُجُّ البَيْتَ.

ثُمَّ قَالَ : أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى أَبْوَابِ الخَيْرِ ؟ الصَّوْمُ جُنَّةٌ ، وَالصَّدَقَةُ تُطْفِىءُ الخَطِيْئَةَ كَمَا يُطْفِىءُ المَاءُ النَّارَ ، وَصَلاةُ الرَّجُلِ فِيْ جَوْفِ اللَّيْلِ ، ثُمَّ تَلَا ﴿ تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ ٱلْمَضَاجِعِ ﴾ حَتَّى بَلَغَ ﴿ يَعْمَلُونَ ﴾

ثُمَّ قَالَ : أَلَا أُخْبِرُكَ بِرَأْسِ الأَمْرِ وَعَمُوْدِهِ وَذِرْوَةِ سَنَامِهِ ؟ قُلْتُ : بَلَى يَا رَسُوْلَ اللهِ ، قَالَ : رَأْسُ الأَمْرِ الإِسْلَامُ ، وَعَمُوْدُهُ الصَّلَاةُ ، وَذِرْوَةُ سَنَامِهِ الجِهَادُ.

ثُمَّ قَالَ : أَلَا أُخْبِرُكَ بِمَلَاكِ ذَلِكَ كُلِّهِ ؟ قُلْتُ : بَلَى يَا رَسُوْلَ اللهِ ، فَأَخَذَ بِلِسَانِهِ وَقَالَ : كُفَّ عَلَيْكَ هَذَا ، قُلْتُ : يَا نَبِيَّ اللهِ ! وَإِنَّا لَمُؤَاخَذُوْنَ بِمَا نَتَكَلَّمُ بِهِ ؟ فَقَالَ : ثَكِلَتْكَ أُمُّكَ يَا مُعَاذُ ، وَهَلْ يَكُبُّ النَّاسَ فِيْ النَّارِ عَلَى وُجُوْهِهِمْ أَوْ قَالَ عَلَى مَنَاخِرِهِمْ إِلاَّ حَصَائِدُ أَلْسِنَتِهِمْ.

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ .

ความว่า: จากท่าน มุอาซ อิบนุ ญะบัล เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: “ฉันได้ถามท่านนบีว่า: “โอ้เราะสูลุลลอฮฺ โปรดบอกฉันซึ่งการงานหนึ่งที่ทำให้ฉันได้เข้าสวรรค์ และทำให้ฉันห่างไกลจากไฟนรกด้วยเถิด” ท่านตอบว่า: “แท้จริงท่านได้ถามเรื่องที่ยิ่งใหญ่นัก แต่ทว่ามันเป็นเรื่องง่าย สำหรับผู้ที่อัลลอฮฺทรงประทานความง่ายดายแก่เขา นั่นก็คือท่านอิบาดะฮฺต่ออัลลอฮฺ โดยที่ท่านไม่ตั้งภาคีใดๆ กับพระองค์ ท่านละหมาด ท่านจ่ายซะกาต ท่านถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน ท่านประกอบพิธีหัจญ์ ณ บัยติลลาฮฺ” หลังจากนั้น ท่านได้กล่าวว่า : “เอาไหมฉันจะบอกแก่ท่านซึ่งบรรดาประตูของความดีงาม ? นั่นคือ การถือศีลอดซึ่งเป็นเกราะกำบัง และการบริจาคทาน(เศาะดะเกาะฮฺ) สามารถลบล้างความผิด เสมือนกับน้ำที่ดับไฟ และการละหมาดของคนๆ หนึ่งในยามค่ำคืน" หลังจากนั้นท่านก็อ่าน

﴿ تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمۡ عَنِ ٱلۡمَضَاجِعِ ﴾

จนถึง

﴿ يَعۡمَلُونَ ﴾

หลังจากนั้นท่านได้กล่าวอีกว่า : "เอาไหมฉันจะบอกแก่ท่านซึ่งเป็นหัวหลักของมัน เสาของมัน และจุดสุดยอดของมัน ? ฉันตอบว่า: "เอาสิ โอ้ ท่านเราะสูลุลลอฮฺ" ท่านกล่าวว่า: "หัวหลักของกิจการนั้นคืออิสลาม เสาของมันคือการละหมาด และจุดสุดยอดของมันคือการญิฮาด"

หลังจากนั้นท่านได้กล่าวอีกว่า : "เอาไหมฉันจะบอกแก่ท่านซึ่งสิ่งที่ครอบคลุมของทั้งหมดที่กล่าวมา? "ฉันตอบว่า": "เอาสิ โอ้ ท่านเราะสูลุลลอฮฺ" แล้วท่านก็จับลิ้นของท่าน และกล่าวว่า: "ท่านจงระงับสิ่งนี้" ฉันจึงกล่าวว่า: "โอ้นบีของอัลลอฮฺ พวกเราจะถูกไต่สวนในสิ่งที่เราได้พูดด้วยกระนั้นหรือ ?" ท่านตอบว่า : "แม่ของท่านได้เสียท่านแล้ว โอ้ มุอาซเอ๋ย[59] แล้วที่มนุษย์ต้องถลำหน้าหรือจมูกเข้าไปในไฟนรกมิใช่เพราะผลจากลิ้นดอกหรือ?"

หะดีษบันทึกโดยอัต-ติรมิซีย์ และท่านกล่าวว่า หะดีษอยู่ในระดับหะสันเศาะหี้หฺ[60]

---

[59] เป็นสำนวนพูดในภาษาอาหรับที่กล่าวออกมาเพื่อเป็นการเตือนหรือติงคู่สนทนา

[60] อัต-ติรฺมิซีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การศรัทธา, บท: เกียรติของการละหมาด, เลขที่: ๒๖๑๖

**หะดีษที่ ๓๐ การหยุดตรงที่ขอบเขตของอิสลาม**

الوُقُوْفُ عِنْدَ حُدُوْدِ الشَّرْعِ

عَنْ أَبِيْ ثَعْلَبَةَ الخُشَنِيِّ جُرْثُوْمِ بْنِ نَاشِرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنْ رَسُوْلِ اللهِ ﷺ قَالَ : " إِنَّ اللهَ تَعَالَى فَرَضَ فَرَائِضَ فَلَا تُضَيِّعُوْهَا ، وَحَدَّ حُدُوْداً فَلَا تَعْتَدُوْهَا وَحَرَّمَ أَشْيَاءَ فَلَا تَنْتَهِكُوْهَا ، وَسَكَتَ عَنْ أَشْيَاءَ رَحْمَةً لَكُمْ غَيرَ نِسْيَانٍ فَلَا تَبْحَثُوْا عَنْهَا "
حَدِيْثٌ حَسَنٌ رَوَاهُ الدَّارَ قُطْنِيُّ وَغَيْرُهُ .

ความว่า: จากท่านอบู ษะอฺละบะฮฺ อัล-คุชะนีย์ นั่นคือญุรษูม อิบนุ นาชิร เราะฎิยัลลอฮฺอันฮุ จากท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ ท่านกล่าวว่า: “แท้จริงอัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่งได้ทรงกำหนดบทบัญญัติต่าง ๆ (ที่เป็นฟัรฎู) ดังนั้นพวกท่านอย่าได้ละเลยบทบัญญัติเหล่านั้น และพระองค์ก็ได้ทรงวางขอบเขตต่างๆ ดังนั้น พวกท่านจงอย่าล่วงล้ำขอบเขตเหล่านั้น และพระองค์ได้ทรงห้ามหลายสิ่งหลายอย่าง ดังนั้นพวกท่านอย่าได้ละเมิดมัน และพระองค์ได้ทรงเงียบเฉยต่อหลายสิ่งหลายอย่าง[61] ทั้งนี้เพื่อเป็นความเมตตาแก่พวกท่าน มิใช่เพราะความหลงลืม ดังนั้นพวกท่านจงอย่าได้พยายามสืบเสาะค้นหาสิ่งเหล่านั้น”. หะดีษอยู่ในระดับหะสัน บันทึกโดยอัด-ดาเราะกุฏนีย์[62]และท่านอื่น ๆ

[61] ไม่ได้ระบุว่าเป็นสิ่งต้องห้าม (หะรอม) หรืออนุมัติ (หะลาล)

[62] อัด-ดาเราะกุฏนีย์, อัส-สุนัน, ภาค: การให้น้ำนม, เลขที่: ๔๔๔๕

**หะดีษที่ ๓๑ การใช้ชีวิตอย่างสมถะในโลกนี้**

الزُّهْدُ فِيْ الدُّنْيَا

عَنْ أَبِيْ العَبَّاسِ  سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ :
جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ : يَا رَسُوْلَ اللهِ دُلَّنِيْ عَلَى عَمَلٍ إِذَا عَمِلْتُهُ أَحَبَّنِيَ اللهُ وَأَحَبَّنِيَ النَّاسُ فَقَالَ :
" اِزْهَدْ فِيْ الدُّنْيَا يُحِبُّكَ اللهُ ، وَازْهَدْ فِيْمَا عِنْدَ النَّاسِ يُحِبُّكَ النَّاسُ "
حَدِيْثٌ حَسَنٌ ، رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَغَيْرُهُ بِأَسَانِيْدَ حَسَنَةٍ.

ความว่า: จากท่านอบู อัล-อับบาส นั่นคือ สะฮ์ลฺ อิบนุ สะอัด อัส-สาอิดีย์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: “มีชายคนหนึ่งมาหาท่านนบี ﷺ แล้วถามว่า: “โอ้ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ! ได้โปรดชี้แนะแก่ฉันถึงการงานหนึ่ง ซึ่งเมื่อฉันทำแล้ว อัลลอฮฺจะทรงรักฉัน ในขณะเดียวกันผู้คนก็จะรักฉันด้วย” ท่านตอบว่า : “ท่านจงใช้ชีวิตอย่างสมถะในโลกนี้ แล้วอัลลอฮฺจะรักท่าน และจงสมถะ(ไม่โลภและอยากได้)ในสิ่งที่อยู่กับมนุษย์ แล้วพวกเขาจะรักท่าน” หะดีษอยู่ในระดับหะสัน บันทึกโดยอิบนุมาญะฮฺ[63]และท่านอื่น ๆ ด้วยบรรดาสายรายงานที่หะสัน.

[63] อิบนุมาญะฮฺ, อัส-สุนัน, ภาค: ความสมถะ, บท: ใช้ชีวิตอย่างสมถะในโลกนี้, เลขที่: ๔๑๐๒

**หะดีษที่ ๓๒ อย่าก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นและจงอย่าก่อความเดือดร้อนซึ่งกันและกัน**

لَاضَرَرَ وَلَاضِرَارَ

عَنْ أَبِيْ سَعِيْدٍ سَعْدِ بْنِ مَالِكِ بْنِ سِنَانٍ الخُدْرِيِّ أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ قَالَ :
" لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ ".

حَدِيْثٌ حَسَنٌ ، رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَالدَّارَقُطْنِيُّ وَغَيْرُهُمَا مُسْنَداً ، وَرَوَاهُ مَالِكٌ فِيْ المُوَطَّأِ عَنْ عَمْرِو ابْنِ يَحْيَى عَنْ أَبِيْهِ عَنِ النَّبِيِّ مُرْسَلاً فَأَسْقَطَ أَبَا سَعِيْدٍ . وَلَهُ طُرُقٌ يُقَوِّيْ بَعْضُهَا بَعْضاً.

ความว่า: จากท่านอบู สะอีด นั่นคือ สะอัด อิบนุ มาลิก อิบนุ สินาน อัล-คุดรีย์ เราะฎิยัลลอฮฺอันฮุ เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า: “จงอย่าก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น และจงอย่าก่อความเดือดร้อนซึ่งกันและกัน”

หะดีษอยู่ในระดับหะสัน บันทึกโดยอิบนุมาญะฮฺ[64]และอัด-ดาเราะกุฏนีย์[65] และท่านอื่น ๆ นอกจากท่านทั้งสองด้วยสายรายงานถึงท่านนบี ﷺ และบันทึกโดยมาลิกในหนังสือ “อัล-มุวัฏเฏาะอ์[66]” จากอัมรฺ อิบนุ ยะหฺยา จากพ่อของเขา จากท่านนบี ﷺ ด้วยสายรายงานที่มุรฺสัล โดยไม่ได้ระบุอบูสะอีด และสำหรับหะดีษบทนี้มีสายรายงานอื่น ๆ อีกที่ต่างสามารถยกระดับสายรายงานให้มีน้ำหนักได้

---

[64] อิบนุมาญะฮฺ, อัส-สุนัน, ภาค: บทบัญญัติต่าง ๆ, บท: ใครที่สร้างอาคารในสิทธิ์ของตัวเองที่ไปทำความเดือดร้อนแก่เพื่อบ้าน, เลขที่: ๒๓๔๑

[65] อัด-ดาเราะกุฏนีย์, อัส-สุนัน, ภาค: อุมัรฺ เราะฎิยัลลอฮฺอันฮุ , บท: สตรีต้องถูกประหารเมื่อตกมุรฺตัด, เลขที่: ๔๕๙๗

[66] มาลิก, อัล-มุวัฏเฏาะอ์ (รายงานโดยยะหฺยา อัล-ลัยษีย์), ภาค: การตัดสินความ, บท: ข้อตัดสินเกี่ยวกับข้อมือ, เลขที่: ๔๕๙๗

**หะดีษที่ ๓๓ การแสดงพยานหลักฐานจำเป็นสำหรับผู้เป็นโจทก์**

البَيِّنَةُ عَلَى المُدَّعِيْ

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ قَالَ :
" لَوْ يُعْطَى النَّاسُ بِدَعْوَاهُمْ ، لَادَّعَى رِجَالٌ أَمْوَالَ قَوْمٍ وَدِمَاءَهُمْ ، لكِنْ البَيِّنَةُ عَلَى المُدَّعِيْ وَاليَمِيْنُ عَلَى مَنْ أَنْكَرَ "
حَدِيْثٌ حَسَنٌ ، رَوَاهُ البَيْهَقِيُّ وَغَيْرُهُ هَكَذَا ، وَبَعْضُهُ فِيْ الصَّحِيْحَيْنِ .

ความว่า: จากท่านอิบนุ อับบาส เราะฎิยัลลอฮุอันฮุมา จากท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ ท่านกล่าวว่า: “หากมนุษย์ได้รับสิทธิ์ทุกอย่างตามที่เขาได้กล่าวอ้างแล้วไซร้ แน่นอนย่อมมีผู้คนอ้างสิทธิ์ในทรัพย์สินและเลือดเนื้อของกลุ่มชนหนึ่ง แต่ทว่าพยานหลักฐานนั้นจำเป็นสำหรับโจทก์(ผู้กล่าวอ้าง) ที่ต้องนำมาเสนอ ส่วนการสาบานนั้นเป็นหน้าที่สำหรับผู้ปฏิเสธการกล่าวอ้าง” หะดีษอยู่ในระดับหะสัน บันทึกโดยอัล-บัยฮะกีย์[67] และท่านอื่นๆ ด้วยสำนวนนี้ และบางส่วนมีบันทึกอยู่ในหนังสือเศาะฮี้หฺทั้งสอง[68]

---

[67] อัล-บัยฮะกีย์, อัส-สุนัน อัล-กุบรอ, ภาค: การกล่าวอ้างและพยานหลักฐาน, บท: พยานหลักฐานจำเป็นสำหรับโจทก์และการสาบานสำหรับผู้ที่ปฏิเสธ, เลขที่: ๒๐๙๙๐

[68] อัล-บุคอรีย์, เลขที่: ๒๕๑๔, ๒๖๖๒, ๔๕๒๒ และมุสลิม, เลขที่: ๑๗๑๑

**หะดีษที่ ๓๔ การเปลี่ยนแปลงสิ่งชั่วช้าเป็นสิ่งจำเป็น**

تَغْيِيْرُ المُنْكَرِ فَرِيْضَةٌ

عَنْ أَبِيْ سَعِيْدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ يَقُوْلُ :
"مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَراً فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الإِيْمَانِ "
رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอบู สะอีด อัล-คุดรีย์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: “ฉันได้ยินท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า: “ใครก็ตามในหมู่พวกท่านพบเห็นความชั่วอันใดอันหนึ่ง เขาก็จงเปลี่ยนแปลงมันด้วยมือของเขา หากเขาไม่มีความสามารถก็จงเปลี่ยนแปลงด้วยลิ้น(ด้วยคำพูดหรือการตักเตือน)ของเขา หากเขาไม่มีความสามารถก็จงเปลี่ยนแปลงด้วยใจ(ปฏิเสธด้วยใจ)ของเขา และนั่นคือการศรัทธาที่อ่อนแอที่สุด” หะดีษนี้บันทึกโดยมุสลิม[69]

[69] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การศรัทธา, บท: อธิบายว่าการปรามสิ่งชั่วนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการศรัทธา, เลขที่: ๗๘

**หะดีษที่ ๓๕ มุสลิมคือพี่น้องของมุสลิม**

المُسْلِمُ أَخُوْ المُسْلِمِ

عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللهِ ﷺ :
"لَا تَحَاسَدُوْا ، وَلَا تَنَاجَشُوْا ، وَلَا تَبَاغَضُوْا ، وَلَا تَدَابَرُوْا ، وَلَا يَبِعْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ ، وَكُوْنُوْا عِبَادَ اللهِ إِخْوَاناً .
المُسْلِمُ أَخُوْ المُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يَخْذُلُهُ وَلَا يَكْذِبُهُ وَلَا يَحْقِرُهُ . التَقْوَى هَاهُنَا – وَيُشِيْرُ إِلَى صَدْرِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ – بِحَسْبِ امْرِئٍ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ المُسْلِمَ . كُلُّ المُسْلِمِ عَلَى المُسْلِمِ حَرَامٌ ؛ دَمُهُ وَمَالُهُ وَعِرْضُهُ "
رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ความว่า: จากอบู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า: "พวกท่านจงอย่าอิจฉาริษยากัน จงอย่าทำทีให้ราคาสินค้าสูงขึ้น[70] จงอย่าเกลียดชังกัน จงอย่าหมางเมินกัน จงอย่าขายสิ้นค้าตัดราคากัน และพวกท่านจงเป็นบ่าวของอัลลอฮฺฉันท์พี่น้องกัน มุสลิมเป็นพี่น้องของมุสลิม ไม่อธรรมกัน ไม่ทอดทิ้งกัน ไม่โกหกกัน และไม่ดูถูกเหยียดหยามกัน ความยำเกรง (ตักวา)อยู่ที่นี่ - และท่านก็ชี้ที่หน้าอกของท่านสามครั้ง – เป็นความชั่วช้าที่เพียงพอแล้วสำหรับคนๆ หนึ่ง ในการที่เขาดูถูกเหยียดหยามพี่น้องมุสลิมของเขา มุสลิมทุกคนต่อมุสลิมด้วยกันเป็นที่ต้องห้าม ซึ่งเลือดเนื้อของเขา ทรัพย์สินของเขา และเกียรติของเขา" หะดีษบันทึกโดยมุสลิม[71]

[70] หมายถึงทำทีแกล้งชมสินค้าว่าดี แล้วถือโอกาสขึ้นราคาสินค้าโดยไม่เป็นธรรม ท่านอิบนุเราะญับกล่าวว่า และอาจหมายรวมถึงการคดโกงในทุก ๆ รูปแบบ (ญามิอฺ อัล-อุลูม วัลหิกัม ๑/๓๒๘)

[71] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การทำดี การเชื่อมสัมพันธ์ และมารยาทต่าง ๆ , บท: ห้ามอธรรมต่อมุสลิมฯ, เลขที่: ๒๕๖๔

**หะดีษที่ ๓๖ จัดการกิจธุระของพี่น้องมุสลิม**

قَضَاءُ حَوَائِجِ المُسْلِمِيْنَ

عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ :

" مَنْ نَفَّسَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ الدُّنْيَا ، نَفَّسَ اللهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ يَوْمِ القِيَامَةِ .

وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ ، يَسَّرَ اللهُ عَلَيْهِ فِيْ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ .

وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِماً ، سَتَرَهُ اللهُ فِيْ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ .

وَاللهُ فِيْ عَوْنِ العَبْدِ مَا كَانَ العَبْدُ فِيْ عَوْنِ أَخِيْهِ .

وَمَنْ سَلَكَ طَرِيْقاً يَلْتَمِسُ فِيْهِ عِلْماً سَهَّلَ اللهُ لَهُ بِهِ طَرِيْقاً إِلَى الجَنَّةِ .

وَمَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِيْ بَيْتٍ مِنْ بُيُوْتِ اللهِ يَتْلُوْنَ كِتَابَ اللهِ وَيَتَدَارَسُوْنَهُ بَيْنَهُمْ إِلاَّ نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِيْنَةُ وَغَشِيَتْهُمُ الرَّحْمَةُ وَحَفَّتْهُمُ المَلَائِكَةُ وَذَكَرَهُمُ اللهُ فِيْمَنْ عِنْدَهُ .

وَمَنْ بَطَّأَ بِهِ عَمَلُهُ لَمْ يُسْرِعْ بِهِ نَسَبُهُ "

رَوَاهُ مُسْلِمٌ بِهَذَا الْلَفْظِ .

ความว่า: จากท่านอบู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ จากท่านนบี ﷺ ท่านกล่าวว่า: “ใครก็ตามที่บรรเทาความทุกข์ยากของผู้ศรัทธาจากบรรดาความทุกข์ยากต่างๆ ของโลกดุนยา อัลลอฮฺก็จะบรรเทาความทุกข์ยากของเขาจากบรรดาความทุกข์ยากต่างๆ ของวันปรโลกเช่นกัน และใครก็ตามที่ให้ความสะดวกแก่ผู้ขัดสน อัลลอฮฺก็จะให้ความสะดวกแก่เขาทั้งในโลกนี้และโลกหน้า และใครก็ตามที่ปกปิด (สิ่งที่น่าละอายหรือความผิด)[72] ของมุสลิม อัลลอฮฺก็จะทรงปกปิดเขาทั้งในโลกนี้และโลกหน้า และอัลลอฮฺพร้อมจะให้ความช่วยเหลือบ่าว ตราบใดที่บ่าวยังอยู่ในการให้ความช่วยเหลือแก่พี่น้องของเขา และผู้ใดก็ตามที่เดินทางเพื่อแสวงหาความรู้ อัลลอฮฺจะทรงประทานความง่ายดายแก่เขาซึ่งเส้นทางสู่สวรรค์ และไม่มีกลุ่มชนใดที่รวมตัวกัน ณ บ้านหลังหนึ่งในบรรดาบ้านของอัลลอฮฺ (มัสญิด) โดยที่พวกเขาอ่านคัมภีร์ของพระองค์ และศึกษากันระหว่างพวกเขา นอกจากความสงบ (สะกีนะฮฺ) จะลงมายังพวกเขา และความเมตตา (เราะหฺมัต) จะปกคลุมพวก

[72] คือความผิดที่ไม่ได้ก่อความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่คนอื่น ๆ และการเปิดเผยไม่มีความจำเป็นใด ๆ ทั้งสิ้น และการปกปิดนั้นมิได้หมายความว่าไม่จำเป็นต้องตักเตือน แต่ให้มีการตักเตือนอย่างลับ ๆ และไม่เปิดเผยต่อบุคคลอื่น

เขา มลาอิกะฮฺจะห้อมล้อมพวกเขา และอัลลอฮฺจะทรงรำลึกถึงพวกเขาท่ามผู้ที่อยู่กับพระองค์[73] และผู้ใดก็ตามที่การงานของเขาขาดตกบกพร่อง[74] เชื้อสายและวงศ์ตระกูลของเขาก็มิอาจยกระดับเขาได้" หะดีษบันทึกโดยมุสลิม[75]ด้วยสำนวนนี้

[73] อิบนุเราะญับกล่าวว่า การรำลึกของอัลลอฮฺต่อบ่าวของพระองค์คือ การสรรเสริญเขาท่ามกลางบรรดามลาอิกะฮฺของพระองค์ (ญามิอฺ อัล-อุลูม วัลหิกัม ๑/๓๔๖ )

[74] หมายถึงไม่ถึงขั้นระดับของผู้ที่ทำศาสนกิจอย่างครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ถึงขั้นระดับของผู้ที่มีตำแหน่งสูงในวันปรโลก

[75] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การซิกิรฺ การดุอาอ์ การเตาบัติ และการอิสติฆฟารฺ, บท: ความประเสริฐของการรวมตัวกันอ่านอัลกุรอาน, เลขที่: ๒๖๙๙

**หะดีษที่ ๓๗ ส่งเสริมให้ประกอบกรรมดี**

التَرْغِيْبُ فِيْ فِعْلِ الحَسَنَاتِ

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا عَنْ رَسُوْلِ اللهِ ﷺ فِيْمَا يَرْوِيْهِ عَنْ رَبِّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَالَ :

"إِنَّ اللهَ كَتَبَ الحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ ، ثُمَّ بَيَّنَ ذَلِكَ ؛ فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً ، وَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللهُ عِنْدَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِمِائَةِ ضِعْفٍ إِلَى أَضْعَافٍ كَثِيْرَةٍ.

وَإِنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً ، وَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللهُ سَيِّئَةً وَاحِدَةً "

رَوَاهُ البُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ فِيْ صَحِيْحَيْهِمَا بِهذِهِ الحُرُوْفِ.

ความว่า: จากท่านอิบนุ อับบาส เราะฎิยัลลอฮุอันฮุมา จากท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ ท่านได้รายงานจากพระผู้อภิบาลของท่าน ผู้ทรงจำเริญและผู้ทรงสูงส่ง พระองค์ได้ตรัสว่า: “แท้จริงอัลลอฮฺได้ทรงบันทึกความดีและความชั่วทั้งหลาย แล้วพระองค์ได้ทรงชี้แจงเรื่องดังกล่าวว่า ใครก็ตามที่ปรารถนาจะทำความดีอย่างหนึ่ง แต่แล้วเขาไม่ได้ทำ อัลลอฮฺจะทรงบันทึก ณ พระองค์ซึ่งหนึ่งความดีอย่างสมบูรณ์ และหากเขาปรารถนาที่จะทำมัน แล้วเขาก็ได้ลงมือทำ อัลลอฮฺจะทรงบันทึก ณ พระองค์ซึ่งสิบความดี และพระองค์จะทรงเพิ่มพูนอีกถึงเจ็ดร้อยเท่า และอาจจะเพิ่มทวีคูณอย่างมากมาย และหากเขาปรารถนาที่จะทำความชั่วอย่างหนึ่ง แต่แล้วเขาไม่ได้ทำ อัลลอฮฺจะทรงบันทึก ณ พระองค์ซึ่งหนึ่งความดีอย่างสมบูรณ์ และหากเขาปรารถนาที่จะทำมัน แล้วเขาก็ได้ลงมือทำ พระองค์จะทรงบันทึก ณ พระองค์ซึ่งหนึ่งความผิดเท่านั้น” หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรีย์[76] และมุสลิม[77]ในหนังสือเศาะหี้หฺของท่านทั้งสองด้วยถ้อยสำนวนนี้

[76] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: อัร-ริกอกฺ, บท: ใครก็ตามที่ปรารถนาจะทำความดีหรือความชั่ว, เลขที่: ๖๔๙๑

[77] มุสลิม, อัล-ญามิอฺ, ภาค: การศรัทธา, บท: เมื่อบ่าวปรารถนาจะทำความดีเขาจะถูกบันทึกและเมื่อปรารถนาจะทำความชั่วเขาจะไม่ถูกบันทึก, เลขที่: ๒๐๗

**หะดีษที่ ๓๘ ผลตอบแทนของการเป็นปรปักษ์ต่อบรรดาคนรักของอัลลอฮฺ**

جَزَاءُ مُعَادَاةِ الأَوْلِيَاءِ

عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللهِ ﷺ : إِنَّ اللهَ تَعَالَى قَالَ : " مَنْ عَادَى لِيْ وَلِيّاً فَقَدْ آذَنْتُهُ بِالحَرْبِ ، وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِيْ بِشْيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُهُ عَلَيْهِ ، وَلَا يَزَالُ عَبْدِيْ يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ ، فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِيْ يَسْمَعُ بِهِ ، وَبَصَرَهُ الَّذِيْ يُبْصِرُ بِهِ ، وَيَدَهُ الَّتِيْ يَبْطُشُ بِهَا ، وَرِجْلَهُ الَّتِيْ يَمْشِيْ بِهَا ، وَلَئِنْ سَأَلَنِيْ لَأُعْطِيَنَّهُ ، وَلَئِنِ اسْتَعَاذَنِيْ لَأُعِيْذَنَّهُ"
رَوَاهُ البُخَارِيُّ .

ความว่า: จากท่านอบู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า: แท้จริงอัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่งได้ตรัสว่า: "ผู้ใดก็ตามที่เป็นปรปักษ์กับคนรักของข้า แท้จริงข้าได้ประกาศสงครามกับเขา  และไม่มีสิ่งใดที่บ่าวของข้า ได้ปฏิบัติเพื่อให้ใกล้ชิดกับข้า ที่ข้าจะรักยิ่งกว่าสิ่งที่ข้าได้กำหนดเป็นศาสนบังคับ(ฟัรฎู)เหนือเขา  และบ่าวของข้าจะยังคงปฏิบัติเพื่อให้ใกล้ชิดกับข้าด้วยกับสิ่งที่เป็นสุนัตต่างๆ จนกระทั่งข้ารักเขา และเมื่อใดข้ารักเขา ข้าจะเป็นหูของเขาที่เขาใช้ฟัง  เป็นดวงตาของเขาที่เขาใช้มอง เป็นมือของเขาที่เขาใช้หยิบจับ  และเป็นเท้าของเขาที่เขาใช้เดิน และหากเขาวิงวอนขอต่อข้า แน่นอนข้าจะประทานให้แก่เขา และหากเขาขอความคุ้มครองจากข้า ข้าก็ย่อมให้ความคุ้มครองแก่เขา" หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรีย์[78]

[78] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: อัร-ริกอกฺ, บท: การสำรวมตน, เลขที่: ๖๕๐๒

**หะดีษที่ ๓๙ การไม่เอาผิดเนื่องจากความผิดพลาดและหลงลืม**

التَّجَاوُزُ عَنِ الخَطَأِ وَالنِّسْيَانِ

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ قَالَ :
" إِنَّ اللهَ تَجَاوَزَ لِيْ عَنْ أُمَّتِيْ الخَطَأَ وَالنِّسْيَانَ وَمَا اسْتُكْرِهُوْا عَلَيْهِ "
حَدِيْثٌ حَسَنٌ ، رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَالبَيْهَقِيُّ وَغَيْرُهُمَا .

ความว่า: จากท่านอิบนุ อับบาส เราะฎิยัลลอฮุอันฮุมา เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า: “แท้จริง อัลลอฮฺได้มอบสิทธิแก่ฉันด้วยการไม่ทรงเอาผิดกับประชาชาติของฉัน ในสิ่งที่เป็นความผิดพลาด การหลงลืม และสิ่งที่พวกเขาถูกข่มขู่บังคับให้กระทำโดยไม่เต็มใจ” หะดีษอยู่ในระดับหะสัน บันทึกโดย อิบนุมาญะฮฺ[79], อัล-บัยฮะกีย์[80], และท่านอื่น ๆ นอกจากทั้งสอง[81]

[79] อิบนุมาญะฮฺ, อัส-สุนัน, ภาค: การหย่า, บท: การหย่าของผู้ที่ถูกบังคับหรือหลงลืม, เลขที่: ๒๐๔๓

[80] อัล-บัยฮะกีย์, อัส-สุนัน อัล-กุบรอ, ภาค: การซื้อหย่าและการหย่า, บท: การหย่าของผู้ที่ถูกบังคับฯ, เลขที่: ๑๔๘๗๑. และสำนวนหะดีษเป็นของท่าน

[81] อิบนุหิบบาน เลขที่: ๗๒๑๙, อัฏ-เฏาะบะรอนีย์ ในหนังสืออัล-มุอฺญัม อัศ-เศาะฆีรฺ เลขที่: ๗๖๕, ในหนังสืออัล-มุอฺญัม อัล-เอาสัฏ เลขที่: ๘๒๗๓, และในหนังสืออัล-มุอฺญัม อัล-กะบีรฺ เลขที่: ๑๔๓๐ จากท่านเษาบาน, อับดุรฺร็อซซาก เลขที่: ๒๐๕๘๘ จากท่านอัล-หะสัน, อบูนุอัยมฺ ในหนังสือหิลยะตุลเอาลิยาอ์ (๖/๓๕๒)

**หะดีษที่ ๔๐ จงอยู่บนโลกนี้เสมือนคนแปลกหน้า**

كُنْ فِيْ الدُّنْيَا غَرِيْباً

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ : أَخَذَ رَسُوْلُ اللهِ ﷺ بِمَنْكِبِيْ فَقَالَ : "كُنْ فِيْ الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيْبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيْلٍ "

وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ يَقُوْلُ : " إِذَا أَمْسَيْتَ فَلَا تَنْتَظِرِ الصَّبَاحَ ، وَإِذَا أَصْبَحْتَ فَلَا تَنْتَظِرِ المَسَاءَ . وَخُذْ مِنْ صِحَّتِكَ لِمَرَضِكَ ، وَمِنْ حَيَاتِكَ لِمَوْتِكَ "

رَوَاهُ البُخَارِيُّ.

ความว่า: จากท่านอิบนุ อุมัร เราะฎิยัลลอฮฺอันฮุมา เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ ได้จับไหล่ฉัน แล้วกล่าวว่า: “ท่านจงอยู่บนโลกนี้เสมือนกับว่าท่านเป็นคนแปลกหน้าหรือคนเดินทาง” และท่านอิบนุอุมัร เราะฎิยัลลอฮฺอันฮุมา ได้กล่าวไว้ว่า : “เมื่อท่านอยู่ในเวลาเย็น[82] ก็จงอย่ารีรอจนถึงเวลาเช้า และเมื่อท่านอยู่ในเวลาเช้า[83] ก็จงอย่ารีรอจนถึงเวลาเย็น และจงใช้เวลา (ประกอบกิจการงานที่ดี) ในขณะที่ท่านมีสุขภาพดี เพื่อยามเจ็บป่วยของท่าน และจงใช้เวลา (ประกอบกิจการงานที่ดี) ในขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่เพื่อความตายของท่าน” หะดีษบันทึกโดย อัล-บุคอรีย์[84]

[82] ความหมายของเวลาเย็น หรือ อัล-มะสาอ์ คือเวลาตั้งแต่ตะวันคล้อยจึงถึงเที่ยงคืน (ดะลีลุลฟาลิหีน, ๔/๓๙๙)

[83] ความหมายของเวลาเช้า หรือ อัศ-เศาะบาห์ คือเวลาหลังจากเที่ยงคืนจนถึงเที่ยงวัน (ดะลีลุลฟาลิหีน, ๔/๓๙๙)

[84] อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: อัร-ริกอกฺ, บท: คำกล่าวของท่านนบี "ท่านจงอยู่บนโลกนี้ฯ", เลขที่: ๖๔๑๔

**หะดีษที่ ๔๑ ปฏิบัติตามนบี ﷺ**

اِتِّبَاعُ النَّبِيِّ ﷺ

عَنْ أَبِيْ مُحَمَّدٍ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ العَاصِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللهِ ﷺ :

"لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يَكُوْنَ هَوَاهُ تَبَعاً لِمَا جِئْتُ بِهِ "

حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ ، رَوَيْنَاهُ فِيْ كِتَابِ الحُجَّةِ بِإِسْنَادٍ صَحِيْحٍ.

ความว่า : จากท่านอบู มุหัมมัด อับดุลลอฮฺ อิบนุ อัมรฺ อิบนุ อัล-อาศ เราะฎิยัลลอฮฺอันฮุมา เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า: “คนใดคนหนึ่งในหมู่พวกท่านจะยังไม่ศรัทธาอย่างแท้จริงจนกว่าอารมณ์ของเขาจะเห็นตามกับบทบัญญัติที่ฉันได้นำมา” หะดีษอยู่ในระดับหะสันเศาะหี้หฺ เราได้รายงานในหนังสือ “อัล-หุจญะฮฺ”[85] ด้วยสายรายงานที่ถูกต้อง

[85] หนังสือ "อัล-หุจญะฮฺ" มีชื่อเต็มว่า "อัล-หุจญะฮฺ อะลา ตาริกิ อัล-มะหัจญะฮฺ" ของอบุลฟัตหฺ นัศรฺ อิบนุ อิบรอฮีม อัล-มักดิสีย์ อัช-ชาฟิอีย์ เสียชีวิตปีฮิจญ์เราะฮฺศักชาช ๔๙๐. (สิยัรฺ อะอฺลาม อัน-นุบะลาอ์ ๑๙/๑๓๖)

**หะดีษที่ ๔๒ การอภัยโทษที่ท้วมท้นของอัลลอฮฺ**

سِعَةُ مَغْفِرَةِ اللهِ

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ يَقُوْلُ : قَالَ اللهُ تَعَالَى :
" يَا ابْنَ آدَمَ ! إِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِيْ وَرَجَوْتَنِيْ غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ مِنْكَ وَلَا أُبَالِي.
يَا ابْنَ آدَمَ ! لَوْ بَلَغَتْ ذُنُوْبُكَ عَنَانَ السَّمَاءِ ثُمَّ اسْتَغْفَرْتَنِيْ غَفَرْتُ لَكَ.
يَا ابْنَ آدَمَ ! إِنَّكَ لَوْ أَتَيْتَنِيْ بِقُرَابِ الأَرْضِ خَطَايَا ثُمَّ لَقِيْتَنِيْ لَا تُشْرِكُ بِيْ شَيْئاً لَأَتَيْتُكَ بِقُرَابِهَا مَغْفِرَةً"
رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ ، وَقَالَ : حَدِيْثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ .

ความว่า : จากท่านอนัส เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: ฉันได้ยินท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า: อัลลอฮฺพระผู้สูงส่ง ตรัสว่า: “โอ้ลูกหลานอาดัม (มวลมนุษย์) เอ๋ย ! ตราบใดที่สูเจ้าวิงวอน (ดุอาอ์) และฝากความหวังไว้กับข้าตราบนั้น ข้าจะอภัยในความผิดที่สูเจ้าได้กระทำ และข้าก็จะไม่สนใจมันอีก โอ้ลูกหลานอาดัมเอ๋ย! แม้ว่าความผิดของสูเจ้าจะสูงเทียมฟ้า แล้วเจ้าได้ขออภัยโทษต่อข้า ข้าก็จะให้อภัยแก่เจ้า โอ้ลูกหลานอาดัมเอ๋ย! ถ้าหากสูเจ้ามาหาข้า พร้อมด้วยบาปที่เต็มแน่นเท่าผืนพิภพ แล้วเจ้าได้มาพบกับข้าโดยที่สูเจ้าไม่ได้ตั้งภาคีใด ๆ กับข้า แน่นอน ! ข้าก็จะให้อภัยแก่สูเจ้าเท่าพิภพเช่นเดียวกัน” หะดีษบันทึกโดยอัต-ติรมิซีย์[86] และท่านกล่าวว่า เป็นหะดีษอยู่ในระดับหะสันเศาะหี้หฺ

[86] อัต-ติรฺมิซีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: ลักษณะของวันสิ้นโลกฯ, บท:ไม่ระบุ, เลขที่: ๒๔๙๕